

Prestatieplan DOCK- Haarlem 2011

Deel A: analyse en inzet

Voorwoord

In het voorjaar van 2010 heeft de gemeente Haarlem haar visie op de toekomst van het welzijnswerk vastgelegd in de nota Toekomst voor Welzijn. Nu ligt het Prestatieplan 2011 voor. De lijn van verder aanscherpen op doelgroep en gebied, zoals in het Prestatieplan 2010 was ingezet, trekken we hierin door. Dat betekent vooral dat we de inzet vanuit de verschillende werksoorten meer op elkaar gaan afstemmen zodat het effect groter is. In de inleidende tekst komen we daar op terug. Het impliceert dat DOCK haar inzet concentreert in een aantal wijken binnen het hele gebied Noord+Oost+Schalkwijk. Stap voor stap gaan we daarna verder met werksoorten op elkaar betrekken zodat er meer synergie ontstaat en daardoor meer rendement wordt bereikt. Aan de Moedercentra worden de Stap-programma's gekoppeld, maar ook de speel-o-theek en het kinderkwerk. Een speel-o-theek zonder inbedding in de andere werksoorten gericht op opvoeding heeft amper betekenis. Werk met werk maken dus. Maar dat houdt ook in dat DOCK niet overal aanwezig kan zijn. Althans niet op basis van de kernformatie uit de basissubsidie. Uiteraard is het goed mogelijk om extra inzet te plegen als er aanvullende financiering gerealiseerd wordt, zoals met bijdragen van de ondersteuningsbudgetten voor de wijkraden, corporaties, fondsen en de verschillende bronnen zoals de kabelgelden en 40plus-gelden. Waar wij nu reeds

zeker zijn van die bijdragen worden de activiteiten die daarmee worden uitgevoerd in dit prestatieplan zichtbaar gemaakt.

In dit prestatieplan is per wijk en stadsdeel een probleeminventarisatie gemaakt. Vervolgens komt de aanpak in beeld en een toelichting op basis van welke vooronderstellingen wij voor de betreffende aanpak kiezen. De lezer zal zien dat we ten opzichte van 2010 weer een stap verder zetten in het veranderen van de organisatie. In 2011 willen we meeste veranderingen doorvoeren, zodat we in 2012 van nog meer betekenis kunnen zijn voor de groepen die het meest op welzijnswerk zijn aangewezen. Uiteraard lopen er nog heel wat bestaande afspraken door zodat we niet in één reuzestap alles kunnen omgooien. Wij hopen dat de gemeente als belangrijkste financier hier begrip voor heeft. Uiteraard zijn we de gemeente zeer erkentelijk voor de middelen die zij ter beschikking stelt om ons werk te kunnen uitvoeren. We menen dat dit Prestatieplan inzicht biedt hoe we deze middelen in de Haarlemse gemeenschap inzetten.

November 2011
Dick Jansen
Regiodirecteur DOCK-Haarlem

Inhoud

Voorwoord

1. Inleiding	5
2. Analyse is basis van onze werkzaamheden	7
2.1 Kern van onze interventies	7
2.2 Probleemanalyse naar levensfase	8
2.2.1 Kinderen en ouders	8
2.2.2 Jongeren	9
2.2.3 Ouderen	9
2.2.4 Volwassenen	10
2.3 Groot contrast tussen buurten en wijken	11
2.4 Noord, Oost en Schalkwijk vergeleken	13
3. Interventies gericht op: opvoeding, zelfredzaamheid en service	16
4. Analyse en inzet DOCK per stadsdeel	18
4.1 Noord	19
4.1.1 Focus op Delftwijk	19
4.2. Inzet DOCK in Noord	21
4.3. Oost	26
4.3.1 Focus op Slachthuisbuurt en Parkwijk	26
4.4. Inzet DOCK in Oost	27
4.5. Schalkwijk	31
4.5.1 Focus op Boerhaavewijk, Meerwijk en Europawijk	31
4.6 Inzet DOCK in Schalkwijk	31
4.7 Dock-brede inzet	37
4.7.1 Vrijwilligers- en stagemanagement	37
4.7.2 Consulent diversiteit	38
4.7.3 Stedelijke Jeugdwerk: vakantieactiviteiten	38
4.7.4 Centraal beheer uitleen evenementenmaterialen	38
5. Overzicht wijkcentra en gebouwen met DOCK activiteiten	39
 Bijlage: beknopte omschrijving werksoorten	 41

1. Inleiding

Hoewel Haarlem een welvarende gemeente is, aantrekkelijk om te wonen en te werken hebben enkele groepen moeite om bij de samenleving betrokken te raken of te blijven. Oorzaken zijn het nog onvoldoende beschikken over vaardigheden die de samenleving tegenwoordig stelt aan opvoeders, jongeren, wijkbewoners of door afname van vaardigheden, door onder meer ouder worden. *DOCK zet zich in voor die Haarlemmers die een extra steun in de rug nodig hebben om in de samenleving zelfstandig mee te doen. Overigens zonder de grens van hulpverlening te overschrijden.* Dat kan DOCK met haar beperkte formatie uiteraard niet alleen. De honderden vrijwilligers die via DOCK actief zijn vormen een belangrijk onderdeel van onze inzet. Daar willen we de komende jaren nog veel meer in gaan investeren. Ook de ketenpartners zoals de corporaties, zelforganisaties, ouderenorganisaties, wijkraden, collega-organisaties als Haarlem Effect, Context, Streetcornerwork, politie, zorginstellingen etc zijn voor ons van groot belang.

De gemeente Haarlem is hierbij vanzelfsprekend de belangrijkste opdrachtgever. DOCK is primair aanbieder van welzijnsactiviteiten in Haarlem Noord, Oost en Schalkwijk. In deze drie stadsdelen woont zo'n tweederde van de Haarlemmers, ruim 100.000 inwoners. Op enkele buurten in Noord na, kennen vooral Oost en Schalkwijk in verhouding de meeste bewoners voor wie het balanceren is. Zij redden het meestal net wel, maar de belastbaarheid is gering: 'het elastiek staat strak gespannen'. Bij geringe tegenslag redden ze het net niet. De verschillen tussen de stadsdelen onderling en de wijken en buurten binnen die stadsdelen zijn groot. Dat betekent dat er maatwerk geleverd moet worden. DOCK onderscheidt twee belangrijke domeinen: opvoeding en zelfredzaamheid. In het domein Opvoeding richt de focus zich enerzijds op de jonge gezinnen waar door middel van opvoedondersteuning ouders, zowel moeder als vaders, begeleid worden in hun rol als opvoeder. De jonge kinderen hebben hier direct baat bij. Het kinderwerk concentreert zich dan ook op de kinderen waarvan de moeders en

vaders zich zelf ontwikkelen in de Moedercentra en het Vadercentrum (vanaf eind 2010) of deelnemen aan de OpStap programma's. Het jongerenwerk richt zich op de groep die van huis uit onvoldoende mee krijgt en uitgedaagd wordt. Jongerenwerkers zorgen voor een aanvullende normstellende context - ingebed in een recreatief aanbod - om te voorkomen dat ze vroegtijdig uit school uitvallen door onvoldoende stimulans of stimuleren de jongeren om de draad weer op te pakken na uitval.

In het domein Zelfredzaamheid richt DOCK zich door opbouwwerk op het bevorderen van meer samenhang in buurten waar het sociaal weefsel gaten vertoont. Door samenwerkingsprojecten op touw te zetten, tussen buurtbewoners van verschillende culturen, maar ook van verschillende leeftijden. Wij zetten in op nieuwe impulsen voor de buurteconomie, zoals De Kas in Meerwijk en Buuv in Oost, op nieuwe werkvormen om de onderlinge individuele dienstverlening door buurtbewoners te bevorderen. Bij herstructureringsprojecten ondersteunt de opbouwwerkers de bewoners bij de ingrijpende veranderingen in de leefsituatie bij sloop-nieuwbouw en renovatie.

Het cursorische aanbod in de door DOCK beheerde accommodaties zullen meer toegesneden worden op trainingen om de zelfredzaamheid te verhogen. Uiteraard naast het recreatieve aanbod waar veel belangstelling voor is. Ontmoeting in recreatieve sfeer is van groot belang voor wijkbewoners om hun sociale netwerken te onderhouden en op te bouwen. Maar omgekeerd: er zijn talenten onder de bewoners die hun wijkgenoten iets kunnen leren. Taal, koken, klusjes in en om huis, omgaan met computers en computerprogramma's. Wellicht tips om te besparen op het huishoudbudget. Voor vitale ouderen zullen we meer inzetten op het stimuleren van het opbouwen van sociale netwerken zodat men daar in de latere fase van afnemende vitaliteit op terug kan vallen.

In de Wijkcentra moet er volop ruimte zijn voor bewoners om zelf hun activiteiten te organiseren. Klantvriendelijkheid en servicegerichtheid staan voorop. Maar ook inrichting en uitstraling van de gebouwen. En zorg voor een zodanige programmering dat de wijkbewoners zich erin herkennen en erop af komen. Dat stelt hoge eisen aan de beheerders en gastheren en –vrouwen.

DOCK wil vanaf 2011 in alle werksoorten meer en meer gaan inzetten op het koppelen van mensen op individueel niveau: een vormen van “maatjesaanpak”. Bij het ouderenwerk beginnen we daarmee met een pilot. Ook de Buurtmarktplaatsen die DOCK net als Haarlem Effect en Kontext uitvoeren zijn voorbeelden waarmee we de haalbaarheid hiervan onderzoeken. Scholing en training van vrijwilligers gaan we de komende jaren op een hoger plan brengen om meer mensen effectiever te bereiken. Lotgenoten en peers hebben doorgaans veel gemakkelijker en sneller toegang dan professionals. De inzet van vrijwilligers op een dergelijke manier, goed ondersteund door professionals op enige afstand, heeft een hoge kwaliteit in die situaties waarin een duwtje in de rug voldoende is om mensen te activeren.

Het gaat verder dan een kop koffie schenken en een luisterend oor. Ondersteuning bij organisatie van activiteiten hoort er ook bij. Daar moeten we in investeren.

Hier biedt Haarlem veel kansen met haar bevolkingsopbouw: naast de zwakkere groepen kent de stad ook veel daad- en draagkrachtige bewoners. Daarmee geven wij ook de vrijwilliger zelf kansen om zich verder te ontwikkelen. Het maken van deze match tussen vrijwilliger en doelgroep/burger is in onze visie de toekomst voor het welzijnswerk. Het gevolg van het koppelen van vrijwilligers aan Haarlemmers die een steuntje in de rug nodig hebben is dat mensen elkaar persoonlijk kennen, liefst ook over cultuurgrenzen heen. Het gevolg van dergelijke koppelingen is de groei van verbindingen in de samenleving. Juist deze kleine stappen in het versterken van eigen kracht blijkt uit recent onderzoek langdurig effect te hebben. Verbreding van een dergelijke aanpak kan niet anders dan een positief effect hebben op het ‘samen leven’ in Haarlem.

2. Analyse is basis van onze werkzaamheden

DOCK streeft ernaar om een zo hoog mogelijk rendement te behalen in een gebied van meer dan 100.000 bewoners.

Dat vergt een goede analyse van cijfers en interventies:

- 1) Welke sociale problemen constateren wij in de wijken.
- 2) Welke oorzaken zijn bekend van deze problemen, zo concreet mogelijk benoemd en onderbouwd.
- 3) Welke interventies zijn geschikt.
- 4) Wat is het bereik en/of resultaat van deze interventies.
- 5) Hoe kunnen we ‘werk met werk maken’.

DOCK **focust** op de mogelijkheden om mensen zelfredzaam te maken. Door hen zelf sterker te maken, of door arrangementen die een blijvende steun, anders dan professionele hulpverlening, betekenen.

2.1 Kern van onze interventies

Het vergroten van competenties is de kern van het werk van DOCK. Mensen vaardigheden leren om als individu het leven te kunnen organiseren. Competentie versterkende werkwijzen zoals rolmodellen waar anderen zich aan kunnen optrekken en aan kunnen spiegelen. Dus niet ‘overnemen’ maar ‘versterken’. Zelf doen staat voorop. Dat zelf doen bevorderen kunnen zowel beroepskrachten als vrijwilligers. Door ‘model’ te zijn voor of ‘maatje’ te zijn van de moeder met jonge kinderen, voor de eenzame oudere, voor de scholier die dreigt uit te vallen, voor het kind met toekomstdromen die thuis te weinig aandacht krijgt of waar thuis geen Nederlands gesproken wordt, voor de actieve buurtbewoners die werken aan samenhang in de buurt. Voor elke doelgroep hanteert DOCK kerncompetenties. Die kerncompetenties versterken bepaalt de vorm van interventie. DOCK kinderwerk werkt – in spelvorm - aan het bevorderen van samenwerking en van uitstel- en beurtgedrag. Ouders worden ondersteund om hun competenties als opvoeder te ontwikkelen. Hierbij wordt veel aandacht besteed

aan het bevorderen van inlevingsvermogen van de ouder in het kind. In het jongerenwerk is alles gericht op talentontwikkeling, vooral in de vrijetijdsbeoefening en in toenemende mate op het stimuleren bij schoolloopbaan en werk. Belangrijk mede-resultaat daarbij is dat overlast door ongewenst en ongericht gedrag wordt voorkomen. Het opbouwwerk tracht bruggen te slaan tussen groepen bewoners die niet (meer) over de vaardigheden beschikken om tot een onderling vergelijk te komen. Bijvoorbeeld door sleutelfiguren te ondersteunen die hen versterken in het ontwikkelen van noodzakelijke vaardigheden. Het opbouwwerk zet ook vernieuwende projecten op die een uitbreiding van het palet aan voorzieningen zijn, zoals de Kas in Meerwijk. Het ouderenwerk ondersteunt ouderen bij het op niveau houden van hun netwerken door huisbezoeken en door activiteiten. Uitval van competenties komen we op het spoor door preventief huisbezoek. Meer dan gewone aandacht besteden we aan de allochtone ouderen voor wie op latere leeftijd de last van de migratie zwaar weegt.

Verder voert DOCK een organisatorisch verandering door: per accommodatie wordt een opbouwwerker accounthouder voor het verzorgingsgebied van deze accommodatie. Het is zijn/haar uitvalsbasis bij het ontwikkelen van netwerken in de omgeving. Met de beheerder en het cursusbureau worden op basis van voortdurende verkenningen en analyses van de omgeving activiteiten aangeboden die aansluiten bij wat leeft in de buurt. Hierdoor ontstaat er synergie tussen het beheer van de gebouwen, de expertise op cursorisch gebied en het agogisch werk. Ook zal het opbouwwerk in elk stadsdeel nauw contact onderhouden met de andere werksoorten van DOCK en maandelijks intern werksoortoverleg organiseren om de vinger aan de pols te houden met wat leeft in de buurt.

2.2. Probleemanalyse naar levensfase

Dock analyseerde de situatie van Haarlammers in de volgende levensfasen: kinderen tot 12 jaar en ouders, jongeren tot 23 jaar, volwassenen en ouderen.

2.2.1 Kinderen en ouders

De sociaal-economische kansen die kinderen in Haarlem hebben lopen sterk uiteen. Veel kinderen en hun ouders in de buurten waar Dock actief is, met name in Delftwijk in Noord, Slachthuisbuurt en Parkwijk in Oost en Boerhaave-, Meerwijk en Europawijk in Schalkwijk missen competenties. Hun sociale vaardigheden zijn slecht ontwikkeld en ze hebben weinig zelfvertrouwen. Behoeftte aan status en meetellen speelt al op jonge leeftijd een belangrijke rol en uit zich in uiterlijke vormen zoals merkkleding en dure ‘gadgets’. Gebrek aan ondersteunende aandacht manifesteert zich in overlastgevend gedrag wat wel de verlangde aandacht afdwingt, maar op een contraproductieve manier. Onze medewerkers constateren dat dit een voortzetting op straat is van een patroon thuis.

Weinig interactie tussen groepen

Onderzoek heeft aangetoond dat kinderen uit achterstandswijken die het wel redden, zich vaak hebben kunnen optrekken aan kinderen uit de midden- of hogere klasse. In Haarlem-oost en Schalkwijk wonen groepen die nauwelijks onderling contact hebben. De tweedeling tussen de lage sociaal-economische klasse en de midden- en hogere klasse is groot. In de buurten in Haarlem Noord met kinderen op achterstand is meer uitwisseling. Hier liggen meer kansen. Met opvoedondersteuning en kinderwerk zorgen we ervoor dat de kinderen de nodige *tools* wél krijgen aangereikt. Heterogene groepen zijn een pre omdat competente kinderen hierin een rolmodel voor anderen kunnen zijn, maar rolmodellen zijn niet onmisbaar. In het kinderwerk krijgen kinderen competenties aangereikt waarmee zij zich zelfredzaam kunnen maken. Zo is er bijvoorbeeld een assertiviteitstraining voor meisjes, waarin zij ‘nee’ leren zeggen. Als de meisjes beseffen dat zij nee mógen zeggen, dan wordt dit verder ontwikkeld en aangeleerd, waardoor dit geautomatiseerd wordt. Zo kan het kinderwerk ook zonder rolmodellen, zij het dat de rolmodellen die een dergelijke aanpak oplevert weer ingezet kunnen worden in de overige activiteiten van DOCK.

Gedragsproblematiek neemt toe

Scholen leggen het accent sterk op de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden van kinderen. Aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling wordt door de toenemende druk op schoolse prestaties noodgedwongen minder aandacht besteed. Daarom legt kinderwerk juist hier de nadruk op. Zodat het kind niet alleen goed leert rekenen, maar ook vaardig wordt in zelfbeheersing en conflictoplossing. Dat dit nodig is, blijkt uit het uitgebreide registratiesysteem van het kinderwerk. Daarnaast is inzetten op opvoedondersteuning van fundamenteel belang. Onvermogen van ouders om door middel van het vóórleven van het gewenste gedrag impliciet normen over te dragen en sociale vaardigheden zijn de belangrijkste factor voor de toename van de gedragsproblematiek. Om die reden willen we de inzet van het kinderwerk koppelen aan locaties van de Moedercentra en de OpStap-programma's.

Vershil tussen allochtone en autochtone ouders

In de Moedercentra zien onze medewerkers een toename van problematiek in uitingen en gedrag, zowel bij allochtone ouders als hun kinderen. Het is niet onwaarschijnlijk dat het gebrek aan sociale en communicatieve vaardigheden onder allochtonen niet erger, maar manifester wordt. Waar de cultuur voorheen gesloten was en de problemen binnenshuis bleven, is er inmiddels een emancipatie op gang gekomen. Het is duidelijk dat de moeders die deelnemen aan de programma's in de Moedercentra en Opstap graag willen dat hun kind zich goed gedraagt en kansen krijgt. Zij willen het beste voor hun kind, maar zijn daarin onmachtig. Fundamentele kennis over de ontwikkeling van kinderen ontbreekt. Juist om die reden is vroegtijdige ondersteuning bij de opvoeding van cruciaal belang.

Onder autochtone ouders valt juist fatalisme te bespeuren, met name in Schalkwijk en de Slachthuisbuurt, maar ook in delen van Noord. De overheersende houding in de groep is 'wat maakt het uit'. Deze groep voelt zich genegeerd en niet gehoord. Fatale opvoedstrategieën onder autochtonen komen nog minder aan het licht dan bij de allochtone groepen. Deze autochtone groepen op achterstand mijden het welzijnswerk. Gelukkig bereiken wij in Noord deze groep wel met het jongerenwerk, met name in de Fjord.

Jeugdketen

In 2011 zet DOCK in op het versterken van haar relaties met de andere partners: de scholen, de consultatiebureaus en de centra voor Jeugd en Gezin. Niet zelden is sprake van een stapeling van problemen zoals schulden, spanningen in de relaties, opvoedtekorten en geweld achter de voordeur die alleen door een gezamenlijke en gerichte aanpak opgelost kunnen worden.

2.2.2 Jongeren

De jongeren waar Dock zich op richt zijn over het algemeen jongeren die minder zijn toegerust om zelfstandig tot een zinvolle vrijetijdsbesteding te komen en ook risico's vertonen op uitval uit school en werk. Gebrek aan steun door ouders,

gebrek aan vaardigheden, ontwikkelingsproblemen en een gebroken schoolloopbaan zijn hier debet aan. Voor jongeren is meetellen van groot belang voor hun ontwikkeling. Maar meetellen is niet voor elke jongere eenvoudig. Wie niet uitblinkt, in bijvoorbeeld sport, muziek, dans, of op school, 'koopt' aanzien met dure kleding, blackberry's, dure merk zonnebrillen et cetera. Deze jongeren zijn echter kwetsbaar: het (cyber)pesten neemt toe en minder begaafde jongeren lopen risico's om betrokken te raken in criminele activiteiten. Lage begaafdheid en psychiatrische problematiek wordt niet of te laat ontdekt.

De scheiding tussen de jongeren met verschillende leefstijlen is er altijd geweest, maar deze wordt scherper. De segregatie neemt toe: jongeren zijn erg mobiel en trekken naar die accommodaties waar zij gelijke jongeren kunnen treffen. Dit mechanisme is vrijwel niet te doorbreken. Het onverbloemde taalgebruik van de laatste jaren verscherpt de tegenstellingen en maakt de opgave complexer. De primaire opgave is om door middel van zinvolle vrijetijdsactiviteiten een vertrouwensband op te bouwen. Pas als die bereikt is kan er nog gewerkt worden aan het doorbreken van culturele grenzen. Het opzetten van 'producties' met de jongeren gericht op een publieke uitstraling, waarin zij zich op onderdelen kunnen versterken en scholen, en waarop zij trots kunnen zijn, kan een effectief middel zijn om de impasse te doorbreken en perspectief te scheppen.

2.2.3 Ouderen

Het vermogen van ouderen om hun leven zelf te organiseren en zelfstandig te functioneren neemt af met het toenemen van de leeftijd. Dat is een vaak amper merkbaar proces, maar op cruciale momenten wordt de teruggang in zelfredzaamheid zichtbaar. Pensionering en verlies van partner zijn de meest bepalende. Op essentiële punten veranderen levens ingrijpend, bij een groep die mentaal steeds minder flexibel is om op deze veranderingen te kunnen reageren. De risico's op vereenzaming nemen daarmee toe. Het is een dieper liggend proces dan het verlies van contacten omdat het gaat om het afnemen van het gevoel van zin van het bestaan en het onvermogen om een dergelijke crisis te kunnen delen met dierbaren.

De effecten van isolement strekken zich ook uit tot andere levensgebieden. De mobiliteit neemt af waardoor het motorisch apparaat onvoldoende ‘onderhouden’ wordt, juist in een fase waarin extra beweging nodig is voor het in stand houden van de belangrijke lichaamsfuncties. Verwaarlozing ligt dan op de loer.

Verminderde hygiëne kan leiden tot risico’s.

Kortom: het is van belang om bij ouderen de vinger aan de pols te houden en na het wegvallen van partners, informele steun of lichaamsfuncties, een vorm van compensatie te organiseren. Het gebrek aan contact kan worden gecompenseerd door deelname aan vrijwilligerswerk, ontmoetingsactiviteiten, huisbezoek en klussenhulp. Bijzondere aandacht vraagt de mantelzorg. Huisgenoten en familie vormen de eerste ring van verzorgers. Bij toenemende zorg wordt de druk op mantelzorg vaak zo groot dat uitval van mantelzorg het gevolg is. Deelname van de oudere aan ontmoetingsactiviteiten kan bijvoorbeeld de mantelzorger ontlasten. Per wijk zijn er verschillen.

De sociale verbanden, de sterkte en het bereik ervan, is in Noord anders dan in Oost en anders dan in Schalkwijk. Lokale tradities, netwerken, culturen en verschillen in leefstijlen, maar ook de stedenbouwkundige condities zijn sterk bepalend voor de mogelijkheid om ouderen (weer) op te nemen in sociale netwerken. Waarschijnlijk biedt Noord de meeste mogelijkheden door de gemengde bevolking, zowel in cultureel als sociaal-economisch opzicht. In Oost zullen meer inspanningen gepleegd moeten worden.

Een pilotproject met een vorm van ‘maatjesaanpak’ zal uitwijzen of dit potentie heeft. In Schalkwijk moet onderzocht worden hoe de oudere allochtonen ondersteund kunnen en willen worden. Het pendelgedrag – half jaar ‘hier’, half jaar ‘daar’ – compliceert het bereiken van deze doelgroep sterk. Daarnaast zijn zij qua gezondheid tien jaar eerder ‘oud’ en vormt analfabetisme bij de eerste generatie een toenemend risico omdat mantelzorg door de familie niet meer vanzelfsprekend is.

2.2.4 Volwassenen

In de wijken met veel verschillende leefstijlen en culturen leven mensen vaak langs elkaar heen. In de praktijk blijken de verschillen overbrugd te kunnen worden door het winnen van vertrouwen en gezamenlijke positief gerichte verbeteringsacties op te zetten. Vaak beginnen die bij acties gericht op ‘schoon, heel en veilig’. Daarnaast worden voorzieningen ontwikkeld die uitgaan van wijkactivering, zoals De Kas in Meerwijk, aanpakken zoals Wijk op Plus in Europawijk en projecten zoals Buurtmarktplaats in de Zomerzone. Hoewel niet iedereen iets heeft met zijn buurt, of met zijn burens, is de directe woonomgeving voor veel bewoners van groot belang voor hun welbevinden. Achteruitgang van de ruimte in fysieke of sociale zin vormt voor veel bewoners dan ook een bedreiging. Het tast het sociaal weefsel aan. Een verwaarloosde woonomgeving maakt mensen afkerig om er contacten met anderen aan te gaan. Het is van belang om actie te ondernemen voordat een negatieve spiraal is ingezet en buurtbewoners niet meer te motiveren zijn.

Herstructureringsprocessen zoals in Delftwijk veroorzaken risico’s voor de informele maar ook zo belangrijke netwerken waar mensen op kunnen terugvallen bij grotere en kleine tegenslagen. DOCK ondersteunt kleinschalige initiatieven waar bewoners gericht elkaar leren kennen en gekend worden. Als mensen elkaar kennen is de basis aanwezig voor verdere maatschappelijke betrokkenheid en veiligheidsbeleving. Daarnaast constateren wij in de Slachthuisbuurt, Parkwijk en delen van Schalkwijk dat de laag opgeleide autochtone bewoners en de eveneens laag opgeleide allochtonen steeds meer tegenover elkaar komen te staan. De tweedeling is een serieuze bedreiging voor de sociale samenhang die een forse inzet vergt. Door duurzaam en herhaald mensen bij elkaar te brengen ontstaan nieuwe sociale netwerken. Mensen op een positieve manier met elkaar in contact brengen, zorgt voor meer begrip en meer vertrouwen waardoor spanningen afnemen. Een lange adem is hierbij het credo.

2.3 Groot contrast tussen buurten en wijken

Het contrast tussen de verschillende buurten in Haarlem is groot. Het stadscentrum en de zuidwestelijk wijken stralen welstand uit en bevestigen waarom Haarlem tot de top drie van de meest favoriete vestigingsgemeenten behoort. Noord is een boeiende mix van zowel buurten van kansarmen en als van kansrijken. Oost en Schalkwijk, kent meer dan gemiddeld concentraties van achterblijven.

Noord:

In de Indische Buurt, Patrimonium en Transvaal zien we relatief veel leerlingen met extra leerlinggewicht. Er zijn veel jongeren met een risico om uit school te vallen. Ook constateren we wrijving tussen leeftijdsgebonden leefstijlen: op het Nieuw Guineaplein is geregeld sprake van spanning tussen Nederlandse jongeren van Marokkaanse kom af en oudere autochtone buurtbewoners. *Interventies dienen zich hier met name te richten op de jongeren.*

In de meeste buurten zijn de bewoners zeer wel in staat om hun leven en dat van hun naasten goed te organiseren en mogelijkheden voor sociale stijging te creëren en kansen te grijpen. Uiteraard is dit niet overal het geval. In Delftwijk zijn de gemiddelde besteedbare inkomens relatief laag, het percentage allochtonen is niet extreem, het aantal leerlingen met extra gewicht is betrekkelijk hoog en het woningbestand bestaat ongeveer voor de helft uit (lage) huur. Al met al een wijk met betrekkelijk veel laag opgeleide autochtonen, de lage huren trekken bewoners aan die voor een deel geen binding met de buurt of de samenleving hebben. Er is sprake van aantasting van het sociaal weefsel. Herstructurering vergroot het risico op verdere aantasting. Interventies richten zich op het zoveel mogelijk overeind houden van sociale verbanden (opbouwwerk) en op opvoedondersteuning en voor- en vroegschoolse educatie. Hier willen we een eerste stap zetten om het kinderwerk meer aan het Moedercentrum Noor te koppelen.

Oost

In met name de *Slachthuisbuurt* en *Parkwijk* treffen we vergelijkbare problemen aan. Vooral in de Slachthuisbuurt is er een scheidslijn tussen allochtone en

autochtone huishoudens, beide met een zeer laag inkomen en lage opleiding. Huishoudens deels in verschillende levensfasen: allochtone gezinnen met jonge kinderen en autochtone 50-plussers. De “intieme” stedenbouwkundige setting hier is een vruchtbare bodem voor het verscherpen van de culturele verschillen tot tegenstellingen. Men komt elkaar immers al in de eigen portiek of straat tegen. In Parkwijk is qua problematiek erg met Slachthuisbuurt vergelijkbaar. Dit stadsdeel kenmerkt zich door het laagste gemiddelde inkomen en hoge percentage minima. Oost kent ook een substantieel percentage eenoudergezinnen. Daarnaast zijn de percentages voor zelfstandig wonende ouderen het hoogst van de stad. Dat duidt op veel ouderen met een heel laag inkomen. In Oost met een relatief hoog percentage laag opgeleide autochtonen op het minimum, een hoog gemiddelde leerlinggewicht en spanning tussen verschillende groepen in de buurt zetten we in op opvoedondersteuning, voor- en vroegschoolse educatie, opbouwwerk, kinderwerk en ouderenwerk. In de verschillende accommodaties – Broederhuis, Hamelink en Zuidparker - spitsen we de programmering en interventies toe op de buurtkenmerken en leggen we verschillende accenten. In de Zuidparker meer gericht op opvoeding, in de Hamelink meer gericht op buurtbinding en in het Broederhuis meer gericht op een activerende recreatieve programmering voor alle bewoners, waaronder ook veel ouderen.

Schalkwijk

In dit stadsdeel zijn vanaf de jaren zestig wijken gebouwd die voortborduren op het principe van licht, lucht en ruimte. Op zich fijne buurten om te wonen, maar door demografische ontwikkelingen zijn er delen waar concentraties van achterstand zijn ontstaan. Ook is wonen dominant en ontbreken andere sectoren als economie en cultuur. Deze eenzijdigheid pakt niet goed uit voor de sfeer in de wijken. Gemist wordt een menging van functies die een drukker leven op straat met zich mee brengt en daardoor minder irritatie aan afwijkende leefstijlen. Ook hier krijgen we signalen van verschillende conflicterende leefstijlen. Maar anders dan in de vooroorlogse wijken is er letterlijk

meer ruimte om elkaar uit de weg te gaan. Potentiële conflicten komen daardoor pas laat aan het licht. Het aantal rolmodellen is er ook schaarser en minder nabij, waardoor voor gezinnen op achterstand er weinig anderen zijn om zich op te trekken. Dat vraagt om een ander soort inzet dan in de buurten in Oost en Noord. De buurten Meerwijk, Boerhaavewijk en Europawijk lijken in veel opzichten op elkaar. Er woont een hoog percentage allochtonen. De inwoners hebben een betrekkelijk laag inkomen, maar niet het laagste van de stad. Dat duidt op een zekere spreiding van de risicogroepen over de wijken. De uitval uit het onderwijs en werk is hoog. Het aantal zelfstandig wonende ouderen is niet hoger dan gemiddeld. Het ontbreken van de groep allochtone ouderen impliceert echter dat ouderen voornamelijk autochtoon zijn, te midden van een verder relatief jonge allochtone bevolking. Sociaal isolement is het gevolg. In Schalkwijk richt ons werk zich op een samenhangende strategie met de volgende interventies:

- Opvoedondersteuning en kinderwerk gericht op jonge allochtone gezinnen.
- Ouderenwerk gericht op de geïsoleerd rakende autochtone ouderen.
- Jongerenwerk met een sterke focus op competentieontwikkeling. Overlastpreventie is een beoogd neveneffect.
- Het kanaliseren van toenemende spanning tussen verschillende groepen met opbouwwerk.
- De lokale economische motor versterken door De Kas te realiseren.

We concentreren onze inzet in Schalkwijk in de wijken Europawijk, Meerwijk en Boerhaavewijk. Wij signaleren wel signalen over overlast door hangeugd in de Molenwijk. Met kortdurende interventies ambulant werk zullen we onderzoeken wat de aard van de problematiek is en zonodig met de wijkraad, stadsdeelregisseur en afdeling JOS overleg voeren over een mogelijke aanpak.

2.4 Noord, Oost en Schalkwijk vergeleken

Wijkenmerken bewoners en inkomen	Noord	Bijzonderh. Noord	Oost	Bijzonderh. Oost	Schalkwijk	Bijzonderh. Schalkwijk	Vgl. Centrum/ Zuid-West
aantal bewoners 2010	51160	10 dichtbevolkte en bebouwde wijken en 5 minder bevolkt	21116	4 dichtbevolkte en bebouwde wijken en 2 ruimer opgezet	31566	4 Ruim opgezette wijken	43000
% allochtoon 2010	18,3%	23,8% Delftwijk	28,2%	46,5% Parkwijk	41,5%	52% Boerhaavewijk 45,7% Meerwijk 41,3% Europawijk	20% (Haarlem 25%)
% eenoudergezinnen				30% Parkwijk 34% Slachthuisbuurt			
% < 19 jaar	24%		20%		21%		20%
gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden (en laagste 3 wijken)	21.400	Delftwijk 17.600 Indische buurt N 18.900 Vondelkwartier 19.100	18.300	Parkwijk 15.200 Slachthuisbuurt 15.900 Waarderpolder 17.000	18.900	Boerhaavewijk 15.600 Meerwijk 16.800 Europawijk 18.600	35000
% <17.200	19%	29% Delftwijk	29%	39% Slachthuisbuurt	24 %	27% Europawijk	22%
% <24.300	20%	56% Delftwijk	55%	67% Slachthuisbuurt	52 %	56% Europawijk	37%
aantal mensen in bijstand 2009	985		537		831		2463 Haarlem
in % inw 18-64 jr	1,5%		3,9%		4,3%		2,5%
% jeugdwerkloosheid	2,9%	(Ned: 3,2%)	1,7%		6,5%		1,7% NL 3,2%
aantal werklozen 1-1-2010	706		620		1033		3647 Haarlem
% werkenden 2005	73,5%		65%		65%		71% Haarlem

Wijkenmerken Woonindex	Noord	Bijzonderh. Noord	Oost	Bijzonderh. Oost	Schalkwijk	Bijzonderh. Schalkwijk	Vgl. Centrum/ Zuid-West
Eenpersoonshuishouden 1-1-2009 (en hoogste 3 wijken)	39	61 Frans Halsbuurt 57 Sinnevel 53 Transvaalbuurt	45	52 van Zeggelenbuurt 48 Oude Amsterdamsebuurt 48 Slachthuisbuurt	45	51 Europawijk 43 Boerhaavewijk 43 Molenwijk	45 Haarlem
% verhuisbewegingen 2009 aantal woningen 2009	5154 in 5175 uit	22970 woningen	2631 in 2236 uit	9845 woningen	3223 in 3093 uit	15040 woningen	1500 in 1450 uit
% eengezinswoningen (en hoogste 3 wijken)	64,9% 68% 59,9%	91,5 Patrimoniumbuurt 90,1 Spaardam-west 83,2 Bomenbuurt	50,8%	71,9 Potgieterbuurt 57,0 Zuiderpolder 56,6 Slachthuisbuurt	34,4%	39,2 Boerhaavewijk 38,6 Molenwijk 35,8 Meerwijk	63 %
% sociale huurwoningen	21%	76 Patrimoniumbuurt 52,4% Delftwijk	53,5%	81 Slachthuisbuurt 69,8 Parkwijk	56,9%	81,2 Meerwijk 61 Boerhaavewijk	15 %
% hoogbouw	-	9,4 westoever n Buitensp 17,2 ter kleef te Zaanen 31,5 oud Schoten & Sp'dam	32,6%	69,7 Parkwijk	62,00%	69,5% Europawijk 59,5% Meerwijk	18 %
% zelfst. wonen > 65 jr	34%		43%		30 %		33%
% zelfst. wonen > 75 jr	18%		20%		14 %		13%

Wijkenmerken veiligheidsindex	Noord	Bijzonderh. Noord	Oost	Bijzonderh. Oost	Schalkwijk	Bijzonderh. Schalkwijk	Vgl. Centrum/ Zuid-West
<i>Aangiften criminaliteit 2009</i>	2406		1383		2366		4629 (10784 Haarlem)
<i>Aangiften vernieling</i>	2988		1226		2076		3776 (10066 Haarlem)
<i>huiselijk geweld incidenten</i>	509		484		830		508 (2403 Haarlem)
<i>%-age per aantal huishoudens</i>	2,3		4,4		5,5		2,4
<i>Aang. Lichamelijke integriteit</i>	1107		744		1194		2931 (5976 Haarlem)
<i>% leerling met extra gewicht</i>	7,6%	4% Ind Brt Noord 25% Ind Brt Zuid 22% Patrimonium 12,8% Delftwijk	17,5%	40,3% Parkwijk	23,9%	21,8% Europawijk 4,5% Boerhaavewijk 35,8% Meerwijk	11% Haarlem

3. Interventies gericht op: opvoeding, zelfredzaamheid en service

DOCK-Haarlem zet zich in 2011 in op verdere toespitsing van haar inzet voor die groepen en in die wijken die een extra duwtje in de rug nodig hebben. De organisatie wordt zo ingericht dat:

1. ... er meerwaarde ontstaat: kinderwerk, jongerenwerk en het werk in de moedercentra, de opstapprogramma's, ouderenwerk en opbouwwerk versterken elkaar.
2. ... er breed draagvlak ontstaat door de basis van bezoekers van de wijkcentra en de deelnemers aan de activiteiten van het cursusbureau.
3. ... er een gideonsbende is van medewerkers die met snelle interventies in het sociaal domein op projectbasis innovaties ontwikkelen en uitvoeren.
4. ... wij zichtbaar service verlenen door vraaggericht te werken bij het ontwikkelen van het **cursusaanbod**, **gastvrij** zijn voor iedereen die een wijkcentrum of andere accommodatie bezoekt en door bij **buurtevenementen** snel uit te rukken met facilitaire zaken als partytenten, picknicktafels, marktkramen.

Om samenhang te brengen onderscheiden we drie domeinen:

- Opvoeding
- Zelfredzaamheid
- Serviceverlening.

Domein Opvoeding:

Werksoorten: *kinderwerk, opvoedondersteuning, empowerment, jongerenwerk.*

Problemen in onze buurten kenmerken zich door hardnekkige maatschappelijke achterstand bij bepaalde groepen. Er is een tekort aan die sociale vaardigheden die in onze samenleving van belang zijn

om hogerop te komen. Dat gaat gepaard aan gebrek aan opleiding door lage scholing en/of schooluitval. Het resultaat is vaak een blijvend laag inkomen,. Werk en scholing, dé belangrijkste katalysatoren van sociale stijging, vallen buiten het domein van welzijn. Wél kunnen we een bijdrage leveren door onze cliënten te stimuleren om zich verder te ontwikkelen: welzijn kan de opstap naar werk en scholing betekenen.

Daarnaast moeten we vooral investeren in de toekomst van de kinderen uit deze groepen. Dat betekent primair investeren in de opvoedingscapaciteiten van de ouders, moeders én vaders. Wij reiken hen de opvoedingsinstrumenten aan die passen bij hun ontwikkeling, hun cultuur en hun blik op de samenleving passen. Daarbij moeten we ook de zelforganisaties inschakelen.

En uiteraard investeren wij in de competenties van de kinderen en jongeren zelf. Stimulerend, inspirerend, normstellend met een educatief-recreatief aanbod dat tot de verbeelding spreekt.

Maar we moeten ook onze plek in de keten goed weten en andere partners bij onze missie betrekken: consultatiebureaus, peuterspeelzalen, scholen. Dus wij moeten de keten goed schetsen en vanuit onze posities onze missie uitdragen en onze cliënten maximaal doorgeleiden naar de hulpbronnen die zij nodig hebben.

Binnen onze organisatie is het van belang dat al onze diensten en producten in de opvoedketen onder één aansturing komen.

Qua organisatie is het van belang dat we dat door het op één plek aan elkaar koppelen van werksoorten de effectiviteit verhogen. Dus onder één dak: speel-o-theek, Stapprogramma's, Moedercentrum, kinderwerk, tienerwerk, meidenwerk en als het enigszins kan ook jongerenwerk. Daarmee bereiken we wellicht minder mensen dan met spreiding van alle werksoorten over ons werkgebied, maar een verdund aanbod heeft amper effect. Dus liever concentreren met kwaliteit.

Het vakantie jeugdwerk (Stuif-stuif, winterstuif en éénoudervakanties) is de toef op de slagroom: vakantieactiviteiten vooral voor de doelgroep met een krappe beurs.

Domein Zelfredzaamheid

Werksoorten: opbouwwerk, ouderenwerk, cursusbureau, wijkcentra.

Je eigen leven vorm geven, zoveel mogelijk op eigen kracht. In je eigen huishouden, maar ook in je eigen buurt. Mensen kunnen zich ontwikkelen, altijd, van jong tot oud. We moeten dus die cursussen aanbieden waar vraag

naar is, en waar we ons onderscheiden van de Volksuniversiteit en andere vergelijkbare instituten. Marktverkenning hoort daar bij. En ook nagaan of er andere financiers zijn voor cursussen die belangrijk zijn, maar waarvan de deelnemers de kostprijs niet kunnen betalen.

Maar omgekeerd: er zijn talenten onder de bewoners die hun wijkgenoten iets kunnen leren. Taal, koken, klusjes in en om huis, omgaan met computers en computerprogramma's.

In de Wijkcentra moet er volop ruimte zijn voor bewoners om zelf hun activiteiten te organiseren. Klantvriendelijkheid en servicegerichtheid staan voorop. Maar ook inrichting en uitstraling van de gebouwen. En zorg voor een zodanige programmering dat de wijkbewoners zich erin herkennen en erop af komen. De cursusprogrammering dient permanent te evolueren, door evaluatie, tevredenheidsonderzoeken, bijstelling en de innovatie.

In de wijkcentra willen we dat het opbouwwerk een vaste plek krijgt, als uitvalsbasis naar de omringende wijken. Daardoor wordt DOCK zichtbaar en zullen meer bewoners activiteiten gaan organiseren.

Het stelt ook hoge eisen aan de beheerders en gastheren en -vrouwen. Het gaat verder dan een kop koffie schenken en een luisterend oor.

Ondersteuning bij organisatie van activiteiten hoort er ook bij. Daar moeten we in investeren.

Het opbouwwerk trekt ook de buurten in, bouwt netwerken op met de bewoners en koppelt mensen aan elkaar die iets voor elkaar kunnen betekenen. Het concept van de buurtmarktplaats (Slachthuisbuurt en Parkwijk) moet bij succes verder opgeschaald worden.

Maar het opbouwwerk is ook de motor achter innovatie: de formele en informele buurteconomie waar mogelijk stimuleren zodat mensen via een route dicht bij de weg naar de arbeidsmarkt vinden. Opbouwwerk en moedercentra hebben hier een gemeenschappelijk belang.

En waar mensen niet meer vanachter hun voordeur komen, vooral bij de ouderen, daar gaan we erop af. Het preventief huisbezoek moet de spil worden waar het ouderenwerk om draait: het startpunt van arrangementen

om ouderen te ondersteunen. Wij willen liever dan nu bij 75 het contact met de ouderen vervroegen: tussen 65 en 75 zijn mensen nog in een vitale fase waarin zij maatregelen kunnen nemen om de fase na 75 zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen. Daarna wordt het ingewikkelder. Uitgangspunt is om aanbod tijdens de vitale fase activiteiten te ontwikkelen voor ouderen gericht op het versterken van hun sociale netwerk. Ontmoeting, cursorisch aanbod, vrijwilligerswerk etc. Dus ook mensen faciliteren om zelf activiteiten op touw te zetten.

In de fase na 75 is het zaak om meer vanuit de maatjesgedachte te opereren: vitale aan minder vitale ouderen te koppelen zodat er een vertrouwensrelatie kan ontstaan die de basis voor andere activiteiten kan zijn. Hetzij thuis – geregeld bezoek, boodschappen- en klussenhulp – hetzij buitenshuis door begeleid te worden naar eettafels en ontmoetingsactiviteiten. Ideaal is om korte tijd na bepalende levensgebeurtenissen – met name overlijden partner en verhuizing – contact te kunnen leggen.

Het ouderenwerk en opbouwwerk analyseren geregeld of het aanbod aan voorzieningen nog aansluit bij de vraag.

Diversiteit

De stedelijk consulent Diversiteit adviseert vanuit zijn aanstelling bij DOCK de zelforganisaties in Haarlem. Kadertrainingen vormen hierbij een belangrijk element, maar daarnaast adviseert hij de collega's met betrekking tot innovaties om deze doelgroepen te bereiken, en voert hij deze vernieuwingen mee uit.

Domein Serviceverlening

Ten eerste dienen we zowel intern als extern sterk klant- en servicegericht te opereren. Verder worden bijna alle wijkcentra intensief gebruikt. Nog te weinig worden de Wijkcentra als entree tot alle DOCK-aanbod gezien. De agogische werksoorten dienen duidelijk zichtbaar te zijn in de Wijkcentra. Het programma Buurthuizen Nieuwe Stijl dient nadrukkelijk verder uitgerold te worden.

Het cursusaanbod moet stap voor stap vernieuwd worden, en waar mogelijk kostendekkend gemaakt. Meer en nadrukkelijker koppeling tussen het cursusaanbod en het agogisch werk is van belang. Door hier extra formatie naar toe te schuiven en het cursusbureau meer toe te trekken naar het opbouwwerk, valt het te verwachten dat er meer innovatie plaats zal vinden.

4. Analyse en inzet DOCK per stadsdeel

4.1 Noord

De Indische Buurt Noord en Zuid en Patrimonium/Transvaal toont relatief veel leerlingen met extra leerlinggewicht. Veel jongeren met risico op uitval.

Wrijving tussen leeftijdsgebonden leefstijlen: oud-autochtoon/jong-allochtoon (Nieuwe Guineaplein).

Ook hier relatief veel laag opgeleide autochtonen met een krappe beurs.

Interventies richten zich met name op competentieversterking van kinderen en jongeren zoals voor- en vroegschoolse educatie. Ondersteuning van ouders richt zich op het behoud van hun zelfstandigheid. Interventies zijn gericht op het werven en trainen van vrijwilligers voor preventief huisbezoek en het aanbieden van ontmoetingsactiviteiten.

Het noordelijke deel van stadsdeel Noord is vooral een woongebied. Over het algemeen vinden mensen het er prettig wonen (score van 2008 ‘positief’ op de Leefbarometer). Het gemiddeld besteedbare inkomen ligt iets lager dan het Haarlemse gemiddelde. In Noord is ruim 28% van de bevolking jonger dan 24 jaar. Het aantal ouderen (16% is ouder dan 65 jaar) ligt in Noord 1 hoger dan in Noord 2. Het aantal niet westerse allochtonen is relatief laag. De concentratie van lage inkomens en niet westerse allochtonen is het hoogst in het Vondelkwartier en de Indische Buurt Noord. Het zuidelijke deel van Noord is een gebied waar mensen volgens de leefbarometer zeer positief over zijn (2006). Zoals ook in de welzijnsfocus staat, gaat het goed met de wijken aan de westkant van dit gebied. Wel zijn er weinig welzijnsvoorzieningen.

Wijkcentrum de Fjord staat in het oostelijk deel van zuid. dit gebied. Dit trekt jongeren uit de omgeving aan, met name autochtoon, maar ook vanuit andere delen van Haarlem. Deze accommodatie vraagt veel onderhoud, de exploitatie is moeilijk vanwege de uitstraling intern en extern die niet meer voldoet aan de hedendaagse verwachtingen van de gebruikers.

De inzet van DOCK richt zich op de gebieden waar het nodig is: Delftwijk, Indische buurten, Transvaal en Patrimonium. Het zijn met name de aandachtswijken aan de noord- en oostkant waar inzet veel toegevoegde waarde heeft. De sociale kwaliteit scoort in de aandachtswijken net iets lager dan het Haarlemse gemiddelde. Het jongerenwerk focust op die aandachtsgebieden waar o.a. het leerlinggewicht hoger ligt dan gemiddeld in Haarlem. We beschrijven de inzet in de aandachtsgebieden Delftwijk/Waterbuurt en Indische Buurt Noord verderop. Het jongerenwerk van DOCK is niet actief in Delftwijk (Haarlem Effect), Sinnevelt en Bomenbuurt (Youth for Christ).

In Transvaal zijn concentraties niet westerse allochtonen met veel vraagstukken. Hier bieden we ondersteunende activiteiten op het gebied van taal, meedoen en erbij horen. Het kinderwerk levert hier haar bijdrage in het kader van School in de Wijk.

Vanwege het hoge percentages 65 plussers in de Patrimoniumbuurt onderzoeken we of de kwetsbaarheid onder deze groep om interventies vraagt. Wij prioriteren er in 2011 het preventief huisbezoek. Het opbouwwerk houdt via de contacten met alle wijkraden de vinger aan de pols om daar waar nodig – teruglopende sociale samenhang - incidenteel activiteiten uit te voeren.

4.1.1 Focus op Delftwijk

Delftwijk is een wijk met betrekkelijk veel laag opgeleide autochtonen, de lage huren trekken bewoners aan die voor een deel geen binding met de buurt of de samenleving hebben. Er is sprake van aantasting van het sociaal weefsel. De omvangrijke herstructurering vergroot het risico op verdere aantasting. Interventies zijn er op gericht om de sociale verbanden overeind te houden en

te bevorderen, opvoedondersteuning en voor- en vroegschoolse educatie aan te beiden en door middel van ouderenwerk de zelfredzaamheid van de ouderen te bevorderen. Het Moedercentrum Noor (Gen. Spoorlaan) is spil in programma's gericht op ontwikkeling van moeders, zowel in opvoedvaardigheden, sociale vaardigheden als oriëntatie op scholing of werk. Opbouwwerk blijft voor Delftwijk de komende jaren van groot belang op sociale verbanden overeind te houden.

4.2 Inzet van DOCK in Noord

Accommodaties: wijkcentrum De Fjord, Moedercentrum Noor

Formatie beheer: 2,0 fte

Formatie agogisch: 5,9 fte

Opbouwwerk: 0,8 fte

Opvoedondersteuning/empowerment: 1,6 (inclusief ID)

Kinderwerk: 0,5 fte

Ouderenwerk: 0,6 fte

Jongerenwerk: 2,2 fte

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouders	Ontbreken van vereiste vaardigheden tav opvoeding, maatschappelijke oriëntatie en werk	- Exploitatie en programmering van Moedercentrum Noor (Gen. Spoorlaan) - Uitvoeren OpStap programma's - Vadergroep Noord	- De locatie is breed bekend bij de doelgroep en wordt intensief gebruikt voor inburgerings- en opvoed-ondersteunende programma's - Moedercentrum traint deelnemers gericht op zelfontplooiing en empowerment, zoals "vrouwen nemen de leiding" en de "competentiebalans". - Deelnemers nemen actief deel aan wijkgerichte activiteiten vanuit doelen integratie en ontmoeting tussen culturen. - Door middel van trajectbegeleiding worden deelnemers naar een passende vervolgstap geleid zoals een opleiding, vrijwilligerswerk (elders) of betaald werk. - Volgens de Stapprogramma's methodiek leren we moeders uit achterstandsituatie om hun kinderen te begeleiden bij deelname aan het (Nederlandse) onderwijs	- De vaardigheden van de doelgroepen nemen toe op het gebied van opvoeding en de route richting werk

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Jonge jeugd	Gebrek aan competenties om zich volwaardig te kunnen ontwikkelen	Bredeschool aanbod: aanvullend op het schoolprogramma biedt Dock een naschools programma om de sociale vaardigheden te helpen ontwikkelen. Het programma behelst activiteiten, trainingen en (langlopende) projecten die de competenties van kinderen vergroten.	In Noord 1 (boven Gijzenkade) wordt door verschillende partners een volwaardig naschools programma uitgevoerd voor kinderen in de leeftijdsgroep 4-8 en 8-12 jaar. DOCK coördineert de programmering en voert een deel van de activiteiten uit. Vanaf schooljaar 2011-2012 wordt een aanvang gemaakt om dit directer te koppelen aan de kinderen van de moeders die het Moedercentrum bezoeken. In Noord 2 coördineert DOCK de inzet van alle activiteiten in het kader van school in de wijk.	- De kansen van de kinderen om hun schoolloopbaan volwaardig te doorlopen nemen toe

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Oudere jeugd	Gebrek aan competenties om schoolloopbaan vol te houden; risicogedrag op het gebied van alcohol en drugs, neiging tot wetsovertreding; op specifieke plekken overlast en hinderlijk gedrag.	Inzet ambulant jongerenwerk op plaatsen waar sprake is van overlast of dreiging daarvan. Deze plekken zijn bij uitstek vindplaatsen om jongeren van daar door te geleiden naar passende recreatieve activiteiten om daarmee hun competenties te versterken op het gebied van conflicthandling, zelfbeheersing, budgetverantwoordelijkheid, concentraties op doelen rond werk en scholing. Overlast wordt gemonitord en teruggekoppeld. - Specifiek voor Transvaal en Patrimonium : programmering en facilitering van jongeren activiteiten in De Fjord	- In het Vondelkwartier worden 2 groepen in kaart zijn gebracht op vindplekken. Speciale aandacht gaat uit naar het schoolplein van "de Dolfijn". - In Dietsveld/Vogelbuurt wordt 1 groep in kaart gebracht regio Roerdomplein - In de Indische Buurt Noord ligt de focus op Nieuwe Guineaplein - Het jongerenwerk monitort geregeld de dreiging van mogelijke overlast in de Frans Halsbuurt en Kleverpark, Ceramplein en de Lombokstraat.	- Overlast wordt teruggebracht. - Jongeren worden doorgeleid naar zinvolle vrijetijd bestedingen van Dock, Haarlem Effect en Youth for Christ.

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Bewoners	Aantasting sociaal weefsel specifiek voor Delftwijk: risico's door hoge verhuismobiliteit, herstructurering, afzijdigheid instromers	Het opbouwwerk verankeren in de buurt-netwerken. Locatie Gen. Spoorlaan tot Buurtpunt vormen. Connect: Ontwikkelen en uitvoeren project met als doel: - Ontmoeting creëren en vergroten, met als basis "kennen en gekend worden" - Het vergroten van het zelforganiserend vermogen en eigen kracht - Het vergroten van de bewonersbetrokkenheid en participatie - Het versterken van de verbindingen in de wijk: tussen bewoners onderling, en bewoners en instanties	in Delftwijk: Bijdragen aan het behoud van de leefbaarheid door ondersteuning van activiteiten vanuit het leefbaarheidsplatform Delftwijk Leeft ! (zoals Lentefrisactie, thema-bijeenkomsten, buurtschouw enz.) en het ondersteunen van nieuwe activiteiten vanuit bewonersgroepen. Verder het samen aanpakken van leefbaarheidsproblemen door de herstructurering met partners. - Ondersteuning van sleutelfiguren in de wijk om de sociale binding te verbeteren - Indische Buurt Zuid/Transvaal facilitering van bewoners activiteiten in De Fjord. Opzetten participatieorgaan dat aansluit bij de behoeften en vraag van bewoners. - Vrijwilligers werven zodat huiskamers voorzien zijn van ouderen-activiteiten en begeleiders - Indische Buurt Noord: ondersteunen van sleutelfiguren en buurtorganisaties om de sociale binding te verbeteren Connect: - In 2 buurten is een actief bewonerskader tot stand gebracht - Er worden 3 bewoners initiatieven uitgevoerd per buurt - Kerngroep van bewoners die actieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de wijk	De aantasting van de sociale samenhang wordt tegengegaan en zo mogelijk verbeterd

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouderen en vrijwilligers	Wegvallen van vaardigheden die van belang zijn voor de zelfstandigheid en compensatie eenzaamheid	- Vrijwilligers werven, trainen en begeleiden voor huisbezoeken - Huiskamer (Ge. Spoorlaan) met ouderenactiviteiten onder begeleiding - Cursusaanbod vanuit het cursusbureau voor alle doelgroepen, ouderen in het bijzonder: dagtripjes (met eigen bijdrage, bewegingscursussen, cursussen om de zelfredzaamheid en weerbaarheid te vergroten. - Communicatie aanbod door middel van folder en elke maand actueel overzicht in het Haarlems Dagblad.	- Uitvoeren van preventief ouderenbezoek: contact leggen met 30% van de doelgroep in de Indische buurten met oogmerk tot huisbezoek - Signalering van ondersteunings-behoefte - Organiseren van flankerend beleid ontmoetingsactiviteiten en huisbezoek. Delftwijk: uitbouw van huiskamer Gen Spoorlaan, met activiteitenbegeleiding door vrijwilligers - In Sinnevelt biedt Dock ondersteuning aan de huiskamergroep Nieuw Delftweide. - Kwetsbare ouderen worden doorgeleid naar o.a. de activiteiten in Zorgcentrum Nieuw Delftweide. - In Indische buurt/Transvaal gebeurt dit in de Fjord. - Uitvoeren projecten om 'maatjes' aan ouderen te koppelen: zowel oudere vrijwilligers, maar ook jeugd - Faciliteren van mobiliteit naar activiteiten en bij werving en bekendmaking van activiteiten.	- Kennis/kunde wordt verhoogd. - Regie over eigen leven en zelfredzaam bevorderd. - Ouderen worden in staat gesteld om langer zelfstandig te blijven wonen zonder risico's. - Door deelname aan de ontmoetingsactiviteiten wordt hun sociaal netwerk verstevigd. - Voortzetting koppeling aan 'maatjes' en aan jeugd verbreed de horizon van zowel ouderen als de 'maatjes' en kweekt over een weer begrip tussen generaties.

4.3 Oost

Dit stadsdeel kenmerkt zich door het laagste gemiddelde inkomen en hoge percentages minima. Oost kent veel laag opgeleide autochtonen; maar ook een substantieel percentage eenoudergezinnen. Daarnaast zijn de percentages voor zelfstandig wonende ouderen hier het hoogst van de stad. Dat duidt op veel ouderen met een heel laag inkomen.

Oost is voor Haarlemse begrippen een relatief klein stadsdeel. Het noordelijke deel is het industriegebied Waarderpolder. Ruim 60% van de woningen is kleine sociale woningbouw, waarvan ongeveer de helft gebouwd is tussen 1900 en 1960. Oost heeft in het recente verleden veel herstructurering gekend onder meer in de Thorbeckebuurt en in de Slachthuisbuurt. Andere delen staan op de nominatie voor sloop of nieuwbouw. De oude en nieuwe Amsterdamse buurten hebben relatief veel eigen woningbezit. De tendens laat zien dat steeds meer jonge Amsterdammers hier intrekken. Parkwijk en de Slachthuisbuurt zijn opgenomen in de 40 pluswijken. Deze wijken scoren relatief minder op de Leefbaarometer (sociale kwaliteit scoort 5.9, wat onder het Haarlemse gemiddelde ligt). Het percentage jongeren dat geen lid is van een club of vereniging bedraagt voor Haarlem 22%, zij piekt in stadsdeel Oost (40%). De meeste voorzieningen concentreren zich in en rondom Parkwijk. Dock heeft 2 wijkgebouwen in Oost (Broederhuis in de Amsterdamse buurten en Zuidparker in Parkwijk).

4.3.1 Focus op Slachthuisbuurt en Parkwijk

In Oost concentreert Dock de inzet op twee wijken. Parkwijk en de Slachthuisbuurt vanwege de sociale problematiek. In de Amsterdamse buurten

Innovatief vrijwilligersmanagement in de Hamelink

Dock heeft in 2009 grote stappen gemaakt in het verbinden van alle doelgroepen in de Slachthuisbuurt. De samenwerking met het kunstenaarscollectief het 5^e Kwartier en de directeur van basisschool de Talenten, vormden met Dock een bevlogen team, wat de Hamelink als buurtcentrum heeft laten groeien. In 2010 gaat Dock verder met het leggen van verbindingen. De vrijwilligers worden aangesproken op hun kwaliteiten, gaan ermee aan de slag en krijgen daar de waardering voor. Het opbouwwerk experimenteert dit jaar met het ontwikkelen en inzetten van de “Beloningswaaier”. Om vrijwilligers serieus te nemen, moet er ook naar een passende beloning worden gekeken, in de vorm van een cursus of een uitje. Bovendien krijgen alle vrijwilligers een portfolio met daarin de competenties en de behoefte aan scholing. Als het goed uitpakt, kan deze methodiek Dock breed worden ingezet.

worden in 2011 nog de laatste afspraken uit de wijkcontracten afgerond. Wel blijft DOCK actief in deze buurten met programmering in het Broederhuis. In de Spaarnwouderbuurt heeft Haarlem Effect opdracht gekregen om inzet te plegen.

Ondersteuning van ouderen bij het behoud van hun zelfstandigheid vergt in alle wijken in Oost aandacht. Interventies zijn gericht op het werven en trainen van vrijwilligers voor preventief huisbezoek en het aanbieden van ontmoetingsactiviteiten.

In Oost ligt de focus op de *Slachthuisbuurt met een* relatief hoog percentage laag opgeleide autochtonen op het minimum. Het gemiddelde leerlinggewicht is hoog. Daarnaast bestaat er spanning tussen de verschillende groepen in de buurt: autochtoon versus allochtoon. Deze spanning wordt versterkt door de verschillen in levensfase en leefstijl tussen autochtonen (ouderen) en allochtonen (jonge gezinnen). Interventies die we hier inzetten zijn opvoedondersteuning, en voor- en vroegschoolse educatie, opbouwwerk en ouderenwerk zoals gericht preventief huisbezoek. Ook *Parkwijk* heeft onze aandacht met een hoog percentage allochtonen en een zeer hoog extra leerlinggewicht. Interventies die we hier inzetten zijn voor- en vroegschoolse educatie en opvoedondersteuning.

4.4 Inzet van Dock in Oost

Accommodaties: Broederhuis, Zuidparker

Formatie beheer: 2,3 fte

Formatie agogisch: 4,80 fte

Opbouwwerk: 1,0 fte

Opvoedondersteuning/empowerment: 1,1 fte

Kinderwerk: 0,5 fte

Ouderenwerk: 0,6 fte

Jongerenwerk: 1,5 fte

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouders	Ontbreken van vele vereiste vaardigheden ten aanzien van opvoeding en werk. Complexe problematiek. Moeizame doorstroming naar werk. Hier is afstemming met de gemeente gevraagd over extra in te zetten interventies.	Exploitatie van Moedercentra Doenja (in Zuidparker) Uitvoeren Stap-programma's Opstarten en programmering Vadercentrum	Inzet moedercentrum Doenja (in de Zuidparker) - Moedercentrum traint deelnemers gericht op zelfontplooiing en empowerment, zoals "vrouwen nemen de leiding" en de "competentiebalans". - Deelnemers nemen actief deel aan wijkgerichte activiteiten vanuit doelen integratie en ontmoeting tussen culturen. - Door middel van trajectbegeleiding worden deelnemers naar een passende vervolgstap geleid zoals een opleiding, vrijwilligerswerk (elders) of betaald werk. - Naast alle activiteiten heeft moedercentrum Doenja een laagdrempelige inloop. - Volgens de Stapprogramma's methodiek leren we moeders uit achterstandsituatie om hun kinderen te begeleiden bij deelname aan het (Nederlandse) onderwijs. - Opzetten van een pilot Vadercentrum gedurende 1 jaar gericht op het verhogen van weerbaarheden en competenties in gezinnen.	De vaardigheden van de doelgroep met complexe problematiek nemen toe op het gebied van opvoeding en de route richting werk.

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Jonge jeugd	Gebrek aan competenties bij jonge jeugd om zich volwaardig te kunnen ontwikkelen	Beheer van speeltuin de Zuidparker en bewoners ondersteunen bij beheer speeltuin D.m.v. de Zuidparker jeugd een ontmoetingsplek bieden met activiteiten die bij de ontwikkeling van de doelgroepen kinderen, jeugd en jongeren vallen. Dit, d.m.v. de speeltuin en het jongerencentrum.	Parkwijk: - Netwerkdename ten behoeve van ketenaanpak rondom behoeften en welzijn van het kind. - Coördinatie en implementatie van DockING-station, met onderdelen: - project Streetwise - project de Ontdekplek - project Huiskamer, gericht op coaching kwetsbare kinderen (gedragsstoornissen, probleemgezinnen); plaatsingen in samenspraak met school en ouders	De kansen van de kinderen om hun schoolloopbaan volwaardig te doorlopen nemen toe

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Oudere jeugd	Gebrek aan competenties om schoolloopbaan vol te houden; risicogedrag op het gebied van alcohol en drugs, neiging tot wetsovertreding; op specifieke plekken overlast en hinderlijk gedrag.	D.m.v. de Zuidparker jeugd een ontmoetingsplek bieden met activiteiten die bij de ontwikkeling van de doelgroepen kinderen, jeugd en jongeren vallen. Dit, d.m.v. de speeltuin en het jongerencentrum.	Parkwijk: - Coördineren en uitvoeren van locatiegebonden jongerenwerk vanuit de Zuidparker gedurende 4 dagdelen per week. Het aanbod bestaat uit activiteiten, workshops, inloop gericht op de vrijetijdsbesteding van de jongeren. Daarin wordt een veilige omgeving geboden waarbij gewerkt wordt aan het vergroten van sociale vaardigheden op het gebied van zelfontplooiing en gedrag. - Eenmaal per week meidenwerk in Zuidparker - Uitvoeren van ambulant jongerenwerk in de buitenruimte in Parkwijk. 1 groep in kaart brengen. - Ambulant jongerenwerk in de Amsterdamse buurten met focus op het Bullehofje en het Teylerplein.	- Overlast wordt voorkomen - Jongeren worden doorgeleid naar zinvolle vrije tijdsbestedingen - Jongeren vergroten hun sociale vaardigheden en vaardigheden op het gebied van zelfontplooiing, conflictpreventie en budgetbeheer

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Bewoners	Risico op afnemen sociale cohesie door verschillende leefstijlen en instroom nieuwe bewoners	Faciliteren van ontmoeting van bewoners door aanbod van ruimte en in wijkgebouw Het Broederhuis (Amsterdamse buurten); De Hamelink in de Slachthuisbuurt en de Zuidparker in Parkwijk. Activiteiten gericht op de doelgroep in De Hamelink Project Buurt actief! Een integrale methode voor buurtbetrokkenheid. De vier hoofdelementen van de methode Buurt actief! zijn: - Ontmoeten - Initiëren - Verbinden - Samenwerken	Parkwijk - Ondersteunen bewonersinitiatieven, in het speciaal Stichting Ontmoet elkaar in Parkwijk (vervolg wijkcontract). - Buurtactief Zuidparker (incl. Het verzorgen van de PR en communicatie van de programmering van de Zuidparker (achterzijde wijkkrant Oost). - Ondersteuning speeltuinbeheer De Zuidparker. - uitrol van Buuv! Zorgruildienst bewoners. Slachthuisbuurt - Buurtactief Hamelink: Uitvoeren activiteitenprogramma in de Hamelink gericht op ontmoeting tussen verschillende bewoners (oud/jong, allochtoon/autochtoon) - Werven en begeleiden van vrijwilligers en deze inzetten in de Hamelink bij activiteiten, inloop en de bar. Ondersteuning bij doorontwikkeling Buuv! Door Context. - Het verzorgen van de PR en communicatie van de programmering van de Hamelink (achterzijde wijkkrant Oost). Amsterdamse buurten - Ondersteunen bewonersinitiatieven, in het speciaal werkgroep Contact met je Buren (vervolg wijkcontract), Teylerpleinfeest, Knoedelmarkt - Buurtactief Broederhuis (incl. Het verzorgen van de PR en communicatie van de programmering van het Broederhuis (achterzijde wijkkrant Oost).	Versterken van sociale cohesie en weerbaarheid van de buurten Specifiek Parkwijk: Wegnemen onveiligheidsgevoelens voor doelgroep jongeren in Zuidparker

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouderen en vrijwilligers	Wegvallen vaardigheden die van belang zijn voor de zelfstandigheid, vereenzaming compenseren	- Vrijwilligers werven, trainen en begeleiden, zodat preventieve huisbezoeken gerealiseerd worden en huiskamers voorzien zijn van ouderenactiviteiten begeleiders. - Cursusaanbod vanuit het cursusbureau voor alle doelgroepen, maar ouderen in het bijzonder als aandachtsgroep. - Buurtbus, gelijk eerdere omschrijving	- Begeleiding van vrijwilligers bij het organiseren van Eettafels, dagarrangementen, excursies en activiteiten die onder de FOB subsidieregeling vallen. - Uitvoeren van preventieve huisbezoeken aan 75+ door vrijwilligers. - Voortzetten van de ondersteuning door DOCK van de in 2010 georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten vanuit de politie over veiligheidspreventie voor ouderen.	- Versterking zelfredzaamheid van ouderen - De buurtbus heeft als doel de drempel op deelname aan activiteiten te verlagen en deelname te verhogen, door naar de mensen toe te komen.

4.5 Schalkwijk

Schalkwijk omvat verschillende buurten die om specifieke interventies vragen om de leefbaarheid te verhogen. De buurten Meerwijk, Boerhaavewijk en Europawijk lijken in veel opzichten op elkaar:

- hoog percentage allochtonen.
- betrekkelijk laag inkomen, maar niet het laagste van de stad. Dat duidt op een zekere spreiding van de risicogroepen over de wijken.
- De uitval uit het onderwijs en werk is hoog.

Het aantal zelfstandig wonende ouderen is niet hoger dan gemiddeld. Het ontbreken van de groep allochtone ouderen impliceert echter dat ouderen voornamelijk autochtoon zijn, te midden van een verder relatief jonge allochtone bevolking. Sociaal isolement van ouderen is het gevolg.

4.5.1 Focus op Boerhaavewijk, Meerwijk en Europawijk

In Schalkwijk dient het welzijnswerk zich te richten op een brede, samenhangende strategie:

- opvoedondersteuning en kinderwerk gericht op o.a. jonge allochtone gezinnen
- ouderenwerk gericht op de geïsoleerd rakende (autochtone) ouderen
- jongerenwerk met een sterke focus op competentieontwikkeling en doorgeleiding naar werk en scholing; overlastpreventie en monitoring.
- opbouwwerk: de toenemende spanning tussen verschillende bevolkingsgroepen kanaliseren.

4.6 Inzet in Schalkwijk

In Schalkwijk is Dock (intensief) actief in 3 van de 4 wijken. We geven hier aan welke inzet we plegen in Schalkwijk op basis van de opgaven vanuit de welzijnsfocus. Zoals bij andere stadsdelen zoomen we in op de aandachtswijken, waarbij we specifiek benoemen welke inzet we plegen per doelgroep. Schalkwijk is een stadsdeel waar vanuit verschillende programma's inzet wordt gepleegd. Voorbeelden zijn Schalkwijk 2000+, 023, gebiedsvisie Stadshart Schalkwijk en Boerhaavewijk en de 40+ aanpak in de Boerhaavewijk

Accommodaties: wijkcentra Europalaan, Ringvaart, Meerwijk, Sleutel, Prisma, Radar, Nederlandlaan, (De Kas)

Formatie beheer: 6,2 fte

Formatie agogisch: 7,5 fte

Opbouwwerk: 1,3 fte

Opvoedondersteuning/empowerment: 2,7 fte

Kinderwerk: 0,6 fte

Ouderenwerk: 0,6 fte

Jongerenwerk: 2,3 fte

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouders	Lage maatschappelijke participatie, opvoedonzekerheid	Moedercentrum Mallemolen (in Wijkcentrum Meerwijk) richt zich op empowerment van vrouwen/moeders - Uitvoering OpStapprogramma's gericht op opvoedondersteuning	Meerwijk: - Vanuit het moedercentrum worden er met de vrijwilligers thematische activiteiten georganiseerd en specifieke trainingen gericht op zelfontplooiing en empowerment, zoals "vrouwen nemen de leiding" en de "competentiebalans". - Daarnaast nemen de vrouwen vanuit het moedercentrum actief deel aan themagebonden en wijkgerichte activiteiten, om zo de integratie en ontmoeting tussen culturen te stimuleren. - Door middel van trajectbegeleiding worden vrijwilligers naar een passende vervolgstap geleid zoals een opleiding, vrijwilligerswerk (elders) of betaald werk. Naast alle activiteiten heeft het moedercentrum een laagdrempelige inloop waar vrouwen van verschillende achtergrond samenwerken. - Begeleiding van uitstroomtraject van vrijwilligers van moedercentrum de Mallemolen bij het startende ondernemerschap door middel van het runnen van Kapperszaak "New Look" in Schalkweide. - Volgens de Stapprogramma's methodiek leren we moeders uit achterstandsituatie om hun kinderen te begeleiden bij deelname aan het (Nederlandse) onderwijs. Dit gebeurt door de kwaliteit van de interactie tussen moeder en kind te verbeteren door bijvoorbeeld samen met ze spelen en voor te lezen.	De vaardigheden van de doelgroep met complexe problematiek nemen toe op het gebied van opvoeding en de route richting werk.

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Jonge jeugd	Onevenwichtige ontwikkeling door opvoedonzekerheid ouders en lage maatschappelijke participatie; gedragsproblematiek, inadequaat sociaal gedrag	kinderactiviteiten georganiseerd gericht op competentieversterking en zelfredzaamheid. - Uitvoeren van het project Streetwise op 2 pleinen in de wijk - Huiswerkbegeleiding en buddy-aanpak scholieren Huiskamerinloop (DOCKing-station) voor kwetsbare kinderen met gedragsproblemen: 1 huiskamerinloop voor groep 5&6 en 1 voor groep 7&8. Kwetsbare kinderen die extra aandacht nodig hebben, krijgen middels begeleiding de mogelijkheid om extra competenties en vaardigheden op te doen in een veilige omgeving. Gedurende 35 weken komt elke week een groep van ongeveer 12 kinderen naar de inloop. Samen met de kinderen worden er leerdoelen opgesteld waar spelenderwijs aan gewerkt wordt. Een groep jonge vrijwilligers van jeugdsociëteit Radar (naast Ringvaart) wordt ondersteund bij het openstellen en aanbieden van activiteiten voor tieners.	Boerhaavewijk: Dit jaar is er samen met de scholen een aanbod van 10 naschoolse activiteiten ontwikkeld. Europawijk: idem, 7 activiteiten Meerwijk: 6 activiteiten in Het Kootertje en Brede-school Meerwijk Boerhaavewijk: - Netwerkdename ten behoeve van ketenaanpak rondom behoeften en welzijn van het kind. - Coördinatie en implementatie van DockING-station, met onderdelen: - Project streetwise met een bereik van 15 kinderen. - Twee nog te ontwikkelen projecten waarbij in 15 weken (start sept 2011) 20 kinderen worden bereikt. Europawijk: Kinderactiviteiten in moedercentrum de Sleutel. In het eerste half jaar is er met extra financiën van Pre wonen kinderwerk aangeboden door een sociaal cultureel werkster. Vanaf juni door een groep vrijwilligers uit de wijk met ondersteuning van het moedercentrum. Meerwijk: - Netwerkdename ten behoeve van ketenaanpak rondom behoeften en welzijn van het kind. - Coördinatie en implementatie van DockING-station, met onderdelen: - project Streetwise met een bereik van 15 kinderen - project Huiskamerinloop met een bereik van 20 kinderen, gericht op coaching kwetsbare kinderen (gedragsstoornissen, probleemgezinnen); plaatsingen in samenspraak met school en ouders Kinderkunstacademie in Meerwijk en Boerhaavewijk	De kansen van de kinderen om hun schoolloopbaan volwaardig te doorlopen nemen toe door

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Oudere jeugd	Gebrek aan competenties om schoolloopbaan vol te houden; risicogedrag op het gebied van alcohol en drugs, neiging tot wetsovertreding; op specifieke plekken overlast en hinderlijk gedrag.	Jeugd 12 t/m 15 jaar: Activiteitsaanbod in Girlzz only (Meerwijk) en Chilzz. Ambulant jongerenwerk op verschillende plekken in de wijk waar groepen jongeren bij elkaar komen. Hierbij worden jongeren opgezocht, en worden signalen opgepakt en vastgelegd. Vanuit de signalen wordt i.s.m. professionele partners prioriteiten gesteld. Daarna wordt in overleg met betrokken partners (intern opbouwwerk, extern politie, gemeente, bewoners) een plan van aanpak opgesteld voor de groep(en).	Meerwijk: - 1 dagdeel per week activiteiten voor meiden in Girlzz Only (Meerwijkcentrum) - 2 maal per week recreatieve en competitieve activiteiten in Chilzz (wijkcentrum L. Da Vinci). - Voorlichting, workshops en cursussen voor jeugd die inspelen op de voor deze leeftijdsgroep relevantie onderwerpen. In het bijzonder aandacht voor kunst en cultuur, sport en creativiteit en talentontwikkeling. Ambulant jongerenwerk richt zich op het tegengaan van overlast door jongeren en op het bevorderen van de communicatie tussen buurtbewoners en jongeren te bevorderen. Dock monitort de effecten van de inzet en koppelt deze terug. Jongeren worden bij het ambulant werk altijd geïnformeerd en verwezen naar de activiteiten in de wijk. - In samenwerking met Sportsupport en Streetcornerwork wordt 3 keer in de week een sportactiviteit in de Spaarnehall georganiseerd voor jongeren van 15 jaar en ouder. 1 keer in de week is er een sportactiviteit voor 8-14 jarigen. - In jongeren centrum de Prisma (ambulant) jongerenwerk activiteiten voor jongeren in Europawijk.	- Overlast wordt voorkomen - Jongeren worden doorgeleid naar zinvolle vrije tijdsbestedingen - Jongeren vergroten hun sociale vaardigheden en vaardigheden op het gebied van zelfontplooiing, conflictpreventie en budgetbeheer - Overlast door hangjeugd neemt af

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
bewoners	- Verdere segregatie tussen de verschillende etniciteiten. - Hardnekkigheid achterstand bij alloch-tone groepen door gebrek aan rolmodellen in eigen kring. - gebrek aan vaardigheden, sociaal cognitief - overlastgevend gedrag in de openbare ruimten - slechte leefbaarheid in de buurt	- Beheer en exploitatie van wijkgebouwen Laan van Berlijn, De Ringvaart, Meerwijkcentrum, De Sleutel (zie ook inzet per wijk) - Projecten op locatie Nederlandlaan en de Kas. (zie specificaties bij inzet per wijk) Buurt actief! Buurt actief! is een integrale methodiek voor buurtbetrokkenheid. De vier hoofdelementen van de methode Buurt actief! zijn: - Ontmoeten - Initiëren - Verbinden - Samenwerken - de wijkcentra als uitvalsbasis Buurtpunt locatie Nederlandlaan. Connect: Ontwikkelen en uitvoeren project met als doel: - Ontmoeting creëren en vergroten, met als basis “kennen en gekend worden” - Het vergroten van het zelforganiserend vermogen en eigen kracht - Het vergroten van de bewonersbetrokkenheid en participatie - Het versterken van de verbindingen in de wijk	Boerhaavewijk wijk: Uitvoering plan voor de Ringvaart in het kader van Wijkcentra Nieuwe Stijl (40-plus) Opbouwwerk activeert bewoners op het gebied van: - ‘buren en culturen’: afronden wijkcontract - activering van zelforganisaties tot aangaan van netwerken over de eigen grenzen heen (doorontwikkeling project De Haven) - beheer speeltuin de Ringvaart Europawijk: - Gebruik van de Sleutel als dependance Moedercentrum Mallemolen met laagdrempige inloop. Opbouwwerk zet in op: - Begeleiden van de werkgroep ‘Ontmoeten’ (circa 30 bewoners betrokken): straatspeeldag, huttenbouwen, sportactiviteiten, midzomerfeest, lentefrisfeest etc. - Nederlandlaan: o.m. samenwerkingsverband met paswerk in de Wijk - afronden wijkcontract: kaart sociale voorzieningen - opbouwwerk zet in op versterken sociale netwerken met o.m. Wijk op plus Meerwijk verdere upgradering wijkcentra Meerwijk (Nieuwe Stijl); - De Kas is een samenwerkingsproject met Pre wonen. Een nieuwe vorm van werken aan wijkversterking, vanuit het werken aan werkgelegenheid, opleiding en vaardigheden. - In dat kader is ook huiswerkbegeleiding als onderdeel vanuit Dock opgezet. De huiswerkbegeleiding is een van de wijkcontractprojecten waar Dock verantwoordelijk voor is. Wij hebben het aanbod van de huidige partijen die huiswerkbegeleiding aanbieden onderzocht en constateerden een gebrek voor mensen die het normaal niet kunnen veroorloven. Hierop zijn afspraken gemaakt over uitbreiding daarvan, opdat het ook voor deze doelgroep beschikbaar is. Opbouwwerk zet in op: - Ondersteunen van bewoners die (ontmoeting)activiteiten willen organiseren. - Coördineren en uitvoeren van het internetcentrum in de Kas. Bewoners uit de wijk kunnen in het centrum terecht om onder begeleiding gebruik te maken van het internet om schoolopdrachten te maken, werk te zoeken, een sollicitatiebrief te maken e.d.	Versterken van sociale cohesie en weerbaarheid van de buurten

Doelgroep	Knelpunt	Inzet Dock	Specificatie inzet	Beoogde outcome
Ouderen en vrijwilligers, Haarlemmers met een beperking	Naast het afnemen van de weerbaarheid door afnemen lichamelijke en mentale vermogen een toename van sociaal isolement door segregatie in de wijken	- Vrijwilligers werven, trainen en begeleiden, zodat preventieve huisbezoeken gerealiseerd worden en huiskamers voorzien zijn van ouderenactiviteiten begeleiders. - Cursusaanbod vanuit het cursusbureau voor alle doelgroepen, maar ouderen in het bijzonder als aandachtsgroep. - Buurtbus inzet: bewoners worden gefaciliteerd in het organiseren van buurtinitiatieven.	- Uitvoeren van preventief ouderenbezoek: contact leggen met 30 % van de doelgroep met oogmerk tot huisbezoek. - Signalering van ondersteuningbehoefte - Het cursusaanbod bestaat uit dagtripjes (met eigen bijdrage), bewegingscursussen en cursussen om de zelfredzaamheid en weerbaarheid te vergroten. Communicatie door middel van folder en elke maand actueel overzicht in het Haarlems Dagblad. - Organiseren van huiskamers op 4 dagdelen in de week. Gemiddeld komen hier 40 bezoekers op af. De ouderen krijgen hier een vrijetijdsbesteding waarbij er ontmoeting plaatsvindt en gezelligheid is. - In samenwerking met het verzorginghuis en een groep vrijwilligers worden activiteiten georganiseerd. Hierdoor wordt het netwerk van oudere bewoners vergroot en zijn bewoners zelfstandig in staat om deel te nemen aan activiteiten. - Organiseren van 8 eettafels per week voor oudere bewoners uit de wijk. Ouderen kunnen samen een gezonde/ verantwoorde maaltijd nuttigen. - Voortzetten van in 2010 georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten over veiligheidspreventie voor ouderen. De politie was hierbij nauw betrokkenen. In 2011 zetten we in ons hele gebied deze voorlichtingsbijeenkomsten op.	- Versterking zelfredzaamheid van ouderen

4.7 DOCK-brede inzet

	Doel	Formatie
Vrijwilligers- en stagemanagement	. werving, training en behoud van vrijwilligers . structureren van de inzet van stagiaires/afstudeerders; relatiebeheer hogere scholen en universiteiten	0,8 fte
Stedelijk jeugdwerk: vakantieactiviteiten	Bekend in Haarlem zijn de Stuifstuij, de Winterstuij, de éénoudervakanties en de internationale jeugduitwisselings-kampen	0,8 fte
Consulent Diversiteit	Het ondersteunen van zelforganisaties en het adviseren van professionele organisaties bij het ontwikkelen van projecten gericht op diversiteit en integratie	1,0 fte
Centraal beheer en uitleen van evenementenmateriaal	Ondersteunen en faciliteren van bewonersorganisaties bij uitvoeren van kleinschalige evenementen	p.m.

4.7.1 Vrijwilligers- en stagemanagement

DOCK wil de komende jaren stevig gaan inzetten op het betrekken van vrijwilligers bij de uitvoering van haar werkzaamheden. Daarbij moeten er meer vrijwilligers geworven worden die voor heel verschillende soorten werkzaamheden ook getraind worden. Ouderenhuisbezoek, buurttruidiensten zoals ontwikkeld in de Buurtmarktplaats, vrijwilligers in het jongerenwerk, nieuwe activiteiten als Connect: het vergt de inzet van vrijwilligers die niet alleen geworven en goed begeleid moeten

worden, maar ook goed ingewerkt en in sommige gevallen zelfs intensief getraind om kwaliteit neer te kunnen zetten. Dit alles vergt meer dan voorheen goed vrijwilligersmanagement. Uiteraard kunnen deze activiteiten goed uitgevoerd worden in samenwerking met de collega-instellingen en de Vrijwilligerscentrale.

Daarnaast is DOCK een belangrijke partner in opleidingen voor stagiaires en afstudeerprojecten, zowel van MBO, HBO als WO. Met al deze instituten willen we

graag een stevige relatie ontwikkelen omdat het voor studenten goed is om in organisatie als DOCK met het vak kennis te maken, maar ook omdat het onze werkers in verbinding brengt met de kennisinstituten. Ook de maatschappelijke stage van middelbare scholieren biedt ons een kans om jonge mensen te interesseren voor het welzijnsvak.

4.7.2 Consulent Diversiteit

De activiteiten van de consulent Diversiteit houden in:

- Een Helpdesk voor professionele instellingen die werken aan diversiteit. Er wordt advies en informatie gegeven. Vanuit een samenwerkingsverband met de KvK en belastingdienst, kunnen ondernemers voorlichting krijgen over relevante onderwerpen rondom ondernemerschap.
- Advies en ondersteuning geven aan zelforganisaties. Zo worden o.a. vrijwillige zelforganisaties en het migrantenplatform projectmatig ondersteund bij het opzetten van hun projecten.. Tegelijkertijd worden er bruggen geslagen tussen de initiatieven en organisaties in de wijk. Na de opstartfase draagt de consulent de eventuele begeleiding over aan het opbouwwerk.
- Organiseren van trainingen en deskundigheidsbevordering. Afhankelijk van de signalen worden er aansluitende trainingen georganiseerd voor meerdere organisaties op één moment. Hierdoor wordt gewerkt aan de kennis en vaardigheden van deelnemers en hun organisaties.
- Ondersteunen en coördineren van de organisatiegroep '50 jaar Turken in Haarlem' bij het opstellen van een plan van aanpak voor het evenement in 2012.

4.7.3 Stedelijk jeugdwerk: vakantieactiviteiten

Kinderen uit de stad krijgen een zinvolle vrijetijdsbesteding aangeboden om te recreëren en zich spelenderwijs te ontwikkelen. De activiteiten worden georganiseerd

en begeleid door een grote groep vrijwilligers. Onze inzet richt zich op de doelgroepen 'Haarlemse jeugd' en 'Betrokken Haarlemmers'. De inzet bestaat uit:

Begeleiding geven aan 208 vrijwilligers die de activiteiten organiseren en begeleiden.

- Organiseren van een Stuif- Stuif tijdens de zomervakantieperiode. 10 dagen lang zijn er verschillende activiteiten waar kinderen aan kunnen deelnemen op het gebied van sport, spel, creatief, culinair en theater. In totaal bereiken we ongeveer 3000 kinderen.
- Net als in de zomer, organiseren we in de winterperiode een Winterstuif. Hier komen ongeveer 1000 kinderen op af.
- Organiseren van een jeugduitwisselingskamp. Jongeren hebben een uitwisseling met leeftijdsgenoten uit de partnergemeentes Osnabrück en Angers en de Engelse stad Derby, waarbij zowel contactlegging als culturele uitwisseling centraal staat.
- Organiseren van één-oudervakanties. Dit is nog steeds op verzoek van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De subsidie voor dit jaar is per mail al toegezegd. De vakanties geven ouders de kans om even afstand te nemen van de problemen die ze ervaren en geeft hen de ruimte de band met hun kinderen te versterken. Doordat de vakanties gedeeltelijk gesubsidieerd zijn, kunnen bewoners mee die normaal gesproken niet snel op vakantie gaan.
- Organiseren van Straattekenfestival.

4.7.4 Centraal beheer en uitleen van evenementenmateriaal

In de loop der jaren is met incidentele middelen materiaal verworven dat wordt ingezet voor buurtactiviteiten: straatspeeldag, speeltuinfeesten etc. Dit materiaal wordt soms maar eenmalig gebruikt en daarna opgeslagen. In 2011 gaan we als service naar bewonersgroepen het beheer en de uitleen centraal organiseren .

5. Overzicht wijkcentra en gebouwen met DOCK activiteiten

Dock Haarlem biedt haar laagdrempelige aanbod wijkgericht aan. De grote bereikbaarheid van de activiteiten bevordert de deelname. Onze bereikbaarheid in 2010 is gestegen doordat we op drie nieuwe locaties met een nieuw aanbod en voorzieningen zijn gestart.

We zien een toename in het aantal bewonersinitiatieven mede vanwege de wijkcontracten. Door samen te werken worden noodzakelijke verbindingen gelegd tussen diverse doelgroepen. Ook de samenwerkingsverbanden die DOCK aangaat met andere partners in de wijk groeit.

Schalkwijk

Naam	Laan van Berlijn	Ringvaart	Meerwijk centrum	New Culture/ vhPrisma	De Sleutel	De Kas
Funcities	Wijkcentrum Verhuur derden/bewoners Ontmoetingsruimte Hoofdkantoor MT Kantoor medewerkers en staf DOCK Cursusbureau	Wijkcentrum Wereldkeuken Ontmoetingsruimte Speeltuin in beheer Verhuur derden Kantoor medewerkers DOCK	Wijkcentrum Kinderwerk (DOCKing Station) Moedercentrum Mallemolen Ontmoetingsruimte Jongerenwerk Kantoor medewerkers DOCK	Jongerencentrum Kantoor medewerkers DOCK	Moedercentrum (dependance van de Mallemolen) Verhuur derden	Bedrijfsverzamelg ebouw Projecten PreWonen en DOCK
Wijk	Europawijk	Boerhaavewijk	Meerwijk	Europawijk	Europawijk	Meerwijk
Openstelling	Gem. 72.5 uur per week	Gem. 71.5 uur per week	Gem. 58.5 uur per week	3 – 5 openstellingen per week	3 dagdelen per week	In ontwikkeling
Bijzonderheden		Traject wijkcentra Nieuwe Stijl	Traject wijkcentra Nieuwe Stijl	Tot april gefaseerde opstart	Beperkt open	In ontwikkeling
Hoofdhuurder	DOCK	DOCK	DOCK	DOCK	DOCK	In ontwikkeling

Noord:

Naam	Fjord	Noor (Generaal spoorlaan)
Funcities	Wijkcentrum Verhuur derden/bewoners Jongerencentrum kinderwerk (DOCKing Station) Kantoor medewerkers Dock	Moedercentrum Ontmoetingsruimte 1 Huiskamer Laagdrempelige inloop Kantoor medewerkers DOCK
Wijk	Transvaal/Patrimonium	Delftwijk
Openstelling	Gem. 43,5 uur per week	6 dagdelen per week 5 dagen per week tot 15:00
Bijzonderheden	Gebouw in oude staat en geen (trap)lift	1 ruimte is nieuw sinds 1 mei In samenwerking met Paswerk en wijkraad. Hoofdhuurder Paswerk Nieuw sinds 1 maart
Hoofdhuurder	DOCK	divers afstemming met Dolfijn

Oost

Naam	Broederhuis	Zuidparker	Hamelink
Funcities	Wijkcentrum Verhuur derden/bewoners Kantoor medewerkers DOCK	Moedercentrum Ontmoetingsruimte Jongerencentrum Kantoor medewerkers DOCK	Multifunctioneel gebouw, inclusief basisschool Ontmoetingsruimte
Wijk	Amsterdamse buurten	Parkwijk	Slachthuisbuurt
Openstelling	Gem. 62.5 uur per week	5 dagen per week MC en 4 dagdelen per week jongerenwerk	40 uur per week
Bijzonderheden		Nieuw sinds 2009	DOCK huurt lokalen
Hoofdhuurder	DOCK	DOCK	Stichting Hamelink

Bijlage: Beknopte omschrijving werksoorten

Inhoud

1.	Algemeen	39
1.1	Kern van onze interventies	39
1.2	Integraal werken	40
1.3	Inzet en matching van vrijwilligers	40
2.	Samenlevingsopbouw	40
2.1	Buurtactief!	41
2.2	Vakantieactiviteiten	42
2.3	De Kas stimuleert ondernemerschap in de wijk in bedrijfsverzamelgebouw	43
3.	Het cursusbureau	43
4.	Beheer en Exploitatie gebouwen	44
4.1	Speeltuin	44
5.	Kinderwerk	44
5.1	School in de wijk	44
6.	Jongerenwerk	45
7.	Opvoedingsondersteuning	45
7.1	Opstapprogramma's	46
7.2	Speel-o-theek	46
7.3	Moedercentra	46
7.4	Vadercentrum	47
8.	Ouderenwerk	47
9.	Diversiteit	48

1 Algemeen

DOCK streeft ernaar om een zo hoog mogelijk sociaal rendement te behalen in een gebied van meer dan 100.000 bewoners. De uitgangspositie van 30 voltijdsformatieplaatsen in de uitvoering – waarvan 10 in het beheer van de wijkcentra - maakt gelijk scherp dat de inzet gefocust moet zijn. Immers met deze formatie kan niet aan alle vragen, wensen en noden van de burgers tegemoet worden gekomen. Dat betekent dat wij slim moeten werken door in te zoomen op groepen en individuen die het echt heel hard nodig hebben. Slim bijvoorbeeld door het inzetten van vrijwilligers. De doelgroep krijgt op een heel persoonlijke manier een duwtje in de rug, en de vrijwilligers kunnen zich er door ontwikkelen. Het maken van deze match tussen vrijwilliger en doelgroep/burger wordt de komende jaren meer en meer onze invulling van hedendaags welzijnswerk. Om een voldoende potentieel aan vrijwilligers te ontwikkelen is het belangrijk om ruim recreatief aanbod te ontwikkelen. Voor de vrijwilligers zijn recreatieve activiteiten een goed manier om hun sociale netwerken te versterken. Vakkrachten en gastheren/-vrouwen zijn in staat om uit deze deelnemers mensen te werven voor een andere inzet als vrijwilliger. Dit type van slim werken vergt een anders kijken naar cijfers en interventies:

- 1) Welke sociale problemen constateren wij in de wijken.
- 2) Welke oorzaken zijn bekend van deze problemen, zo concreet mogelijk benoemd en onderbouwd.
- 3) Welke interventies zijn geschikt.
- 4) Wat is het bereik en/of resultaat van deze interventies.
- 5) Hoe kunnen we 'werk met werk maken'

DOCK focust op problemen die mensen nog niet of niet meer zelf kunnen oplossen en op interventies die daarbij passen om hun zelfredzaamheid vergroten. Door hen zelf sterker te maken, of door arrangementen die een blijvende steun, anders dan professionele hulpverlening, betekenen.

1.1 Kern van onze interventies

Het vergroten van competenties is de basis van ons werk bij DOCK. Mensen vaardigheden leren om als individu het leven te kunnen organiseren. Competentieversterkende werkwijzen zoals rolmodellen waar anderen zich aan kunnen optrekken en aan kunnen spiegelen. DOCK is zich zeer bewust van het belang van vrijwilligers die vaak ook een functie als rolmodel vervullen. Als 'maatje' voor de moeder met jonge kinderen, voor de eenzame oudere, voor de scholier die dreigt uit te vallen, voor het kind met toekomstdromen die thuis te weinig aandacht krijgt of waar thuis geen Nederlands gesproken wordt, voor de actieve buurtbewoners die werken aan samenhang in de buurt. Door competentieversterkende werkwijzen proberen we kinderen zo toe te rusten dat zij zelf in staat zijn om de tekorten in de opvoeding thuis en op school aan te vullen. We werken aan kerncompetenties zoals: zelfverzekerd zijn, sociaal vaardig, in staat tot zelfbeheersing en conflictoplossing, gericht op zelfontplooiing en voltooiën schoolloopbaan. DOCK kinderwerk werkt met een methode van gestructureerde observatie en ondersteuning gebaseerd op individuele competentiescores. Ouders worden ondersteund om hun competenties als opvoeder te ontwikkelen. In de moedercentra en wijkcentra wordt op individueel niveau op heel veel verschillende manieren gericht en gestructureerd gewerkt. In het jongerenwerk is alles gericht op talentontwikkeling, vooral in de vrije tijdsbeoefening en in toenemende mate op het stimuleren bij schoolloopbaan en werk. Belangrijk mede-resultaat daarbij is dat overlast door ongewenst en ongericht gedrag wordt voorkomen. Jongerenwerkers zijn essentieel onderdeel in de keten tot doorgeleiding naar werk en scholing. Als outreachend ambulant werker bereiken zij vele jongeren. Onder andere met competentie-inventarisaties op individueel en groepsniveau komen zij tot passende aanpakken. Het opbouwwerk tracht bruggen te slaan tussen groepen bewoners die niet (meer) over de vaardigheden beschikken om tot een onderling vergelijk te komen. Bijvoorbeeld door sleutelfiguren te ondersteunen en hen te versterken in het ontwikkelen van noodzakelijke vaardigheden. Het opbouwwerk zet ook

vernieuwende projecten op die een uitbreiding van het palet aan voorzieningen zijn, zoals de Kas in Meerwijk.

Netwerken zijn voor ouderen belangrijk als zinvolle dagvulling en hulpbron om afnemende vaardigheden te compenseren. Het ouderenwerk ondersteunt ouderen bij het op niveau houden van hun netwerken o.a. door activiteiten te organiseren. Uitval van competenties komen we op het spoor door preventief huisbezoek. DOCK bezoekt ouderen op basis van belangrijke levensevents, ouderen die op cruciale moment als partnerverlies aandacht nodig hebben en ondersteuning om het eigen leven op de rit te houden. Het bereiken van de 75 jarige leeftijd, maar ook andere ouderen, zoals allochtonen die eerder de fase van verminderde vitaliteit bereiken. Tot deze kern zijn we gekomen op basis van twee type analyses: probleemanalyses naar levensfase en wijkanalyses.

1.2 Integraal werken

DOCK werkt wijkgericht. De verschillende professionals werken op wijk- en stadsdeelniveau nauw samen om het aanbod voor kinderen, tieners, jongeren en volwassenen af te stemmen en integraal aan te bieden. Het jongerenwerk en opbouwwerk trekken veel met elkaar op, waardoor jongeren en volwassenen op kleinschalig (buurt) niveau betrokken kunnen worden. Het jongerenwerk organiseert in samenwerking met opbouwwerk en ouderenwerk activiteiten waarbij de ontmoeting en kennismaking tussen jong en oud gestimuleerd wordt. Het opbouwwerk ondersteunt bewoners bij het vormgeven van activiteiten in de wijk. Daarin worden ook activiteiten voor jongeren aangeboden. Hierover stemt het opbouwwerk de inzet af met het jongerenwerk. Tussen het kinderwerk en jongerenwerk wordt er gewerkt aan het voeren van een doorgaande lijn. Kinderen raken op jongere leeftijd bekend met het jongerenwerk en hangen jonger op straat. Het kinderwerk en jongerenwerk wisselen daarom met regelmatig informatie uit over wie welke jeugd bereikt, en over de werkwijze. Zo kunnen signalen worden opgepikt dat er veel spanningen en onbegrip bestaan door gebrek aan ontmoeting en communicatie en aansluiting tussen de diverse groepen.

Ondersteuning van ouders, met name moeders die bereikt worden door de Moedercentra en de Stapprogramma's, wordt ook weer kortgesloten met het kinderwerk. Kortom: DOCK zet in op 'werk met werk' maken zodat er zoveel mogelijk synergie wordt bereikt en meer resultaat.

1.3 Inzet en matching van vrijwilligers

De lijn die DOCK voorstaat met meer nadruk op de inzet van vrijwilligers en koppeling van vrijwilligers aan bewoners veronderstelt een databank met een behoorlijk beschikbaar potentieel aan vrijwilligers. Vrijwilligers die bekend moeten zijn bij onze medewerkers om ze te kunnen koppelen. Hierin zullen we de komende jaren fors investeren. Een brede bekendheid en een breed bereik van actieve burgers is belangrijk om de missie van DOCK te doen slagen. Om die reden zetten wij ons aanbod op recreatief gebied door. In totaal zijn zo'n 800 vrijwilligers actief bij Dock. Onmisbaar voor de uitvoering van ons werk. Om deze ontwikkeling goed te steunen zet DOCK in 2011 een coördinator in die zorg draagt voor de verdere ontwikkeling van het vrijwilligersbeleid. Denk hierbij aan de inzet van de beloningswaaier, een nauwe samenwerking met de vrijwilligerscentrale en scholing via de vrijwilligersacademie. De stedelijke functies van DOCK op het gebied van kinderwerk (Stuif Stuif, Winterstuif, één-oudervakanties etc), de Opstapprogramma's, het stedelijk cursusbureau, de diversiteitsaanpak, het vrijwilligersbeleid en de vakantieactiviteiten passen goed in de nieuwe lijn. Het stedelijk kinderwerk is een goed voorbeeld van recreatieve activiteiten waar vrijwilligers zich kunnen ontwikkelen om anderen te ondersteunen. Ook de wederzijdse steun zoals in de vorm van éénoudervakanties past hier goed bij. Verder bereiken we deze recreatieve activiteiten doelgroepen voor wie een vakantie financieel onhaalbaar is.

2. Samenlevingsopbouw

Samenlevingsopbouw is het betrekken, stimuleren, ondersteunen en verzelfstandigen van bewoners en bewonersgroepen bij alle activiteiten waarvoor mensen zich organiseren en sociale verbanden aangaan, om hun

belangen te behartigen of hun interesse vorm te geven. Hierbij is speciale aandacht voor het betrekken van kwetsbare doelgroepen en het aan elkaar verbinden van burgers in speciale posities (kansarm en kansrijk) om het sociaal kapitaal en de leefbaarheid in een buurt te vergroten. Kort gezegd gaat het om het zoeken naar de aanleidingen om bewoners in beweging te brengen en te versterken teneinde de leefbaarheid in de woon/ leefomgeving te verbeteren. Het opbouwwerk van DOCK heeft hierbij als doel:

- Bijdragen aan de sociale zelfredzaamheid van mensen. Hierbij gaat het er om dat mensen in sociale verbanden participeren.
- Het samenleven van verschillende groepen met elkaar te bevorderen.

Deze doelstellingen worden vertaald in vier belangrijke taken:

- Signaleren, netwerken en daarop anticiperen. De werker onderhoudt intensieve contacten met bewoners en professionals en weet zodoende goed wat er leeft en speelt in de buurt. Deze signalen worden beschreven en besproken met partijen zoals gemeente en woningbouwcorporaties. Als de signalen erom vragen, dan vertaalt de werker deze naar een passende inzet.
- Het activeren, motiveren, adviseren en faciliteren van bewoners en bewonersinitiatieven die een bijdrage leveren aan ontmoeting en/of een bijdrage leveren aan het verbeteren van het sociale klimaat in een buurt. Iedere bewoner(groep) heeft een eigen vraag of behoefte. Dit is sterk afhankelijk van het vermogen van de bewoner(groep) om mee te doen en te denken. De intensiteit van de begeleiding wordt afgestemd naar gelang de zelfstandigheid van de groep.
- Het ontwikkelen en regisseren van integrale plannen ter voorkoming van overlast, en/of ter versterking van de leefbaarheid van wijken.
- Het leggen van verbindingen tussen groepen in de samenleving, tussen vraag en aanbod en tussen bewoners en instellingen.

De vraag naar verbinding neemt toe. DOCK positioneert zich zichtbaar in de wijken op locaties en met een toenemend aantal initiatieven en kansen. Hierdoor is het netwerk van bewoners en partners in snel tempo vergroot. Deze aanwezigheid geeft tegelijkertijd meer zicht op probleemsituaties en de algehele vraag en behoeften per wijk. Ook in 2011 legt DOCK de focus op de vraaggerichte aanpak en op het creëren van integrale samenwerkingsverbanden die bijdragen aan sociale samenhang en bewonersbetrokkenheid in de wijken. Daarnaast wordt in 2011 extra geïnvesteerd in het inspelen op de vraag en ontwikkelingen in Noord. De opbouwwerkers stemmen hun inzet af met de stadsdeelregisseurs. Met hen worden signalen besproken, de vraag geanalyseerd en worden afspraken gemaakt over te nemen stappen. De inzet van het opbouwwerk in het kader van de lopende wijkcontracten wordt afgerond en ingebed waar mogelijk binnen de reguliere inzet. In het geval van het Meerwijk contract (looptijd tot en met 2011) is de inzet extra gefinancierd door Pre Wonen en mogelijk door externe fondsen.

2.1 Buurtactief!

Buurt actief! is een integrale methodiek voor buurtbetrokkenheid en wordt onder leiding van een opbouwwerker uitgevoerd. De vier hoofdelementen van de methode Buurt actief! zijn:

- Ontmoeten
- Initiëren
- Verbinden
- Samenwerken.

De methode Buurt actief! vraagt om professionals die in staat zijn beweging en kansen in de buurt waar te nemen en te verenigen tot een mooi initiatief (*aanjager*). Het koppelen van mensen met gelijke interesses, van bewoners die iets aan elkaar kunnen hebben en van vraag aan aanbod is een kernkwaliteit van de betrokken professionals (*makelaar*).

In samenwerking met andere partijen moet worden gezocht naar creatieve oplossingen voor buurtbewoners die niet uit de voeten kunnen met het systeem en wel een vraag hebben (*adviseur en makelaar*).

‘Buurt actief!’ biedt bewoners experimenteerplekken voor zelforganisatie en zelfbeheer. Het positieve wordt bevestigd. Er is een sfeer waarin van elkaar geleerd kan worden, fouten maken mag. Er wordt geleerd om conflicten uit te praten. Onder leiding van de professional worden gezamenlijk gedragsregels en taakomschrijvingen opgesteld. De ruimten waarin wordt gewerkt, wordt door verschillende groepen gebruikt en beheerd. Dit betekent dat niemand de baas is, maar ook dat iemand het niet allemaal zelf hoeft te weten en te kunnen.

De werkwijze is samen te vatten in:

- Creëren spontane ontmoetingsplek
- Koppelen van vraag en aanbod in de wijk
- Gestuurde ontmoeting/verbinding door middel van activiteiten
- Ontmoeting/verbinding door middel van verhuur
- Ontmoeting/verbinding in samenwerking met andere organisaties
- Ontmoeting/verbinding in samenwerking met ander onderdelen van DOCK
- Verbinding/samenwerking door een sterk team vrijwilligers
- Gezamenlijk jaarprogramma vanuit wijkcentrum
- Communicatie en PR
- Informatieverstrekking.

2.2 Vakantie activiteiten

Binnen diverse werksoorten bieden we vakantie activiteiten aan. In 2011 willen we deze activiteiten verder zichtbaar maken. Een groot aantal vrijwilligers dat deze activiteiten begeleidt is tussen de 16 en 35 jaar. Daarnaast is er onder hen een groep oudere vrijwilligers die veel ervaring heeft. De activiteiten zijn laagdrempelig waardoor steeds nieuwe mensen kennis kunnen maken met vrijwilligerswerk.

De Stuif-Stuif vakantieactiviteiten van DOCK hebben een groot bereik onder kinderen, ouders en vrijwilligers. Het aanbod is gericht op alle kinderen en ouders

uit Haarlem. De Stuif-Stuif biedt een aanvullend vakantieaanbod, met een gevarieerde mix aan vrijetijdsactiviteiten. 10 dagen lang zijn er verschillende activiteiten waar kinderen aan kunnen deelnemen op het gebied van sport, spel, creatief, culinair en theater. In totaal bereiken we ongeveer 3000 kinderen. Net als in de zomer, organiseren we in de winterperiode een Winterstuif. Hier komen ongeveer 1000 kinderen op af.

Organiseren van een jeugduitwisselingskamp. Jongeren hebben een uitwisseling met leeftijdsgenoten uit de partnergemeentes Osnabrück en Angers en de Engelse stad Derby, waarbij zowel contactlegging als culturele uitwisseling centraal staat.

Voor alleenstaande ouders die in een uitkeringssituatie zitten, stress ondervinden in hun thuissituatie en geen mogelijkheden hebben om samen met hun kinderen activiteiten te ondernemen, organiseert Dock één-oudervakanties. Deze vakanties worden mogelijk gemaakt met subsidie van de gemeente Haarlem afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De vakanties geven ouders de kans om even afstand te nemen van de problemen die ze ervaren en bieden ruimte om de band met hun kinderen te versterken. Doordat de vakanties gedeeltelijk gesubsidieerd zijn, kunnen bewoners mee die normaal gesproken niet snel op vakantie kunnen gaan.

2.3 De Kas stimuleert ondernemerschap in de wijk in bedrijfsverzamelgebouw

Een ambitieus project in het Meerwijkcontract is de economische broedplaats ‘De Kas’, die plaats heeft gekregen in de oude Vomar. Hierin wordt een aantal projecten gehuisvest die werken aan bewonersparticipatie in combinatie met het creëren van toekomstperspectief en kansen op het gebied van arbeid en scholing. Dit speelt in op het boven gemiddelde percentage werkelozen en kwetsbare jongeren. Onze inzet in het wijkcontract wordt gedeeltelijk extra gefinancierd door Pre Wonen. In samenwerking met Pre Wonen heeft DOCK een aantal projecten ontwikkeld vanuit bewonersbehoefte peiling. Projecten waar DOCK bij betrokken is (als ontwikkelaar, coördinator en/of partner), zijn:

- Beautysalon; startende ondernemers kunnen een plek huren voor het

- aanbieden van diensten
- Huiswerkbegeleiding/ buddyproject
- Internetcentrum
- Dress to impress; kleding maken die in het winkeltje wordt verkocht of uitgeleend voor bijv. bijzondere gelegenheden.
- Ruimte voor startende ondernemers.

3. Het cursusbureau

Het cursusbureau heeft als doel om via een aantrekkelijk activiteiten aanbod bewoners te faciliteren om op eigen kracht deel te nemen en hierdoor hun sociale netwerk te vergroten, onderhouden, zich te ontwikkelen en te ontspannen. Het ontwikkelen van vaardigheden en beweging komen in het aanbod terug. De doelgroep waar het cursusbureau zich met name op richt, is de groep volwassenen en ouderen. Per stadsdeel wordt er een aanbod ontwikkeld dat jaarlijks varieert. De succesvolle cursussen zijn terugkerend, zodat de deelnemers zich blijven binden en er een vaste groep ontstaat.

Het cursusaanbod voor de doelgroep volwassenen richt zich voornamelijk op ontspanning en vaardigheidscursussen zoals vreemde talen en computercursussen. Yoga vormt een succesvolle cursus binnen de wijkcentra. Nieuw zijn dit jaar de kookcursussen zoals 'Mediterraans koken'. De nieuwe Wereldkeuken in de Boerhaavewijk biedt de mogelijkheid om dit soort cursussen te ontwikkelen en daarmee nieuwe doelgroepen te bereiken.

Vanuit de signalering en vraag van ouderen, het ouderenwerk en zorgcentra, wordt een aanbod opgezet dat zich specifiek op ouderen richt. Het betreft hier bijvoorbeeld Bewegen voor ouderen, weerbaarheidstrainingen en Yoga. Dit jaar wordt voor het eerst een cursus gericht op 'rouwverwerking' aangeboden.

Het cursusaanbod wordt in de meeste gevallen in de wijkcentra van DOCK georganiseerd. In sommige gevallen, zoals bij samenwerkingsverbanden met zorgcentra, worden de cursussen op locatie gegeven. De fysieke staat en

voorzieningen, de bereikbaarheid en de algehele sfeer van de wijkcentra, vormen belangrijke succes- en faalfactoren voor het cursusaanbod.

Zo lopen de cursussen in Schalkwijk snel vol. DOCK heeft in dit stadsdeel diverse wijkcentra in de wijken, en de wijkcentra zijn goed bereikbaar.

In Oost heeft DOCK een bereikbaar wijkcentrum, het Broederhuis, maar merken we dat in deze wijk (Amsterdamse buurten) er een passieve en terughoudende houding is van veel bewoners. Dit heeft zijn weerslag op het succes van het cursusaanbod. Hier moet DOCK veel energie steken in het bereiken van de doelgroep en het zoeken naar de juiste factoren om passende cursussen aan te bieden en te behouden.

In Noord heeft Dock de Fjord als gebouw, wat voor met name de mensen die slecht te been zijn, als onbereikbaar wordt ervaren. Het gebouw heeft ook geen lift, terwijl de meeste zalen op de eerste verdieping liggen. Het cursusaanbod voor ouderen is in Noord daardoor minder geweest dan in de andere stadsdelen. Sinds dit jaar heeft Dock er een goed bereikbare huiskamer bij in Noord 1, wat het cursusaanbod voor de doelgroep ten goede zal komen.

Een grotere mate van kostendekkendheid is het streven van DOCK, tenzij er valide redenen zijn, zoals deelname van ouderen met een krappe beurs, of als het gaat om activiteiten die van groot belang zijn voor ouderen om hun sociale netwerk te onderhouden.

4. Beheer en Exploitatie gebouwen

Dock Haarlem heeft dertien gebouwen in beheer. Er vinden activiteiten conform het Prestatieplan plaats en er wordt verhuurd aan bewonersgroepen, hobbyclubs en (zelf-) organisaties die een maatschappelijke doelstelling hebben. Door bewoners te faciliteren wordt het zelforganiserend vermogen van bewoners gestimuleerd. Naast het faciliteren van ruimte, is het bieden van een algemene ontmoetingsplek in de wijk een belangrijk doel van onze wijkcentra. Mensen kunnen er zitten, er is een bar en vaak een keuken of kleine kantine, en de

diverse groepen die gebruik maken van de wijkcentra ontmoeten elkaar in de centrale ruimte.

De centra worden professioneel beheerd door medewerkers van DOCK (beheerders en conciërges) die bij hun werkzaamheden worden ondersteund door een grote groep vrijwilligers. Zonder deze vrijwilligers zouden de locaties van DOCK Haarlem niet zo vaak open kunnen zijn. Gemiddeld zijn onze locaties meer dan 75 uur per week open. De bezoekers komen niet alleen op een activiteit af, maar ook om even een praatje te maken en een kopje koffie te drinken, of om de medewerkers van de afdeling gebouwenbeheer vragen te stellen op het gebied van wonen, zorg of welzijn. De medewerkers verwijzen dan door naar de juiste collega-instelling, zoals het maatschappelijk werk, een zorginstelling of de woningcorporatie.

4.1 Speeltuin

Zoals in het wijkcontract is overeengekomen, beheert DOCK speeltuin de Ringvaart in Schalkwijk (wijkcontract Boerhaavewijk) en is daar speeltuin de Zuidparker in Oost bijgekomen (wijkcontract Parkwijk). De afdeling gebouwenbeheer faciliteert de vrijwilligerswerkgroep van de speeltuin met verschillende diensten, zoals het openen van de speeltuin. Het opbouwwerk ondersteunt de groep bij het vormgeven van hun plannen en activiteiten. Naast activiteiten dienen veel van de locaties ook als kantoorlocatie voor het DOCK personeel.

Wel signaleren we toename van vraag naar ondersteuning van andere speeltuinen in Haarlem. Dit valt buiten het prestatiecontract. Maar vraagt wel om aandacht.

5. Kinderwerk

Het kinderwerk van DOCK richt zich op kinderen tussen de 6 en 12 jaar in aandachtswijken. Het kinderwerk is er om kansen te creëren voor alle kinderen. DOCK richt zich op de ontwikkeling van competenties bij kinderen om zodoende hun zelfredzaamheid te versterken. Daarnaast kijken wij naar de mogelijkheden van het kind in plaats van naar de onmogelijkheden en/of beperkingen. Het

kinderwerk is één van de opvoeders in de keten van opvoeders, waarbij de ouders/verzorgers de eerst verantwoordelijke blijven. Door signalen van professionals, buurtbewoners en wensen van kinderen te inventariseren, bepaalt het kinderwerk wat het kind nodig heeft.

Het kinderwerk gaat uit van het “COOL principe”. Het COOL-principe staat voor Competenties Ontdekken Ontwikkelen en Leren. Deze facetten komen terug in ons aanbod. Zo werken we met Streetwise op straat aan spelvaardigheden en omgang met elkaar en wordt ons naschools programma vanuit deze principes opgezet. De omgeving waarbinnen DOCK de creatieve producten aanbiedt zijn de DOCKingstations. Deze leeromgeving biedt ook ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe producten.

5.1 School in de wijk

DOCK zet in 2011 in op netwerkversterking en de samenwerking met de partnerinstellingen, sportorganisaties en vakkrachten met als doel een gevarieerd aanbod van naschoolse activiteiten waarbij de activiteiten voor alle kinderen toegankelijk zijn. In Noord voert DOCK de coördinatie uit van school in de wijk.

5.3 Huiskamerprojecten

Naast dat er een aanbod is van vraaggerichte activiteiten in het kader van school in de wijk en Na Schoolse Activiteiten, organiseert DOCK Haarlem huiskameractiviteiten. Op verzoek van docenten en vakkrachten worden kinderen met geringe sociale vaardigheden in de ‘huiskamer’ opgevangen en getraind. Met als doel ze door te verwijzen naar hulpverleningsinstanties of ze terug te laten stromen richting reguliere activiteiten binnen school in de wijk en Na Schoolse Activiteiten. Vaak worden in de huiskamers ook de ouders benaderd en door verwezen naar voor hen relevante diensten, zoals schuldhulp, inburgering, UWV-werkbedrijf, ed.

6. Jongerenwerk

Doel van het jongerenwerk is talentontwikkeling, het bieden van een aanbod voor vrijetijdsbesteding waarin vaardigheden op cognitief en sociaal vlak worden opgedaan, en het voorkomen van overlast. Volgens recent extern onderzoek in opdracht van de gemeente naar het jongerenwerk, blijkt uit landelijke cijfers dat ongeveer 20% van de jongeren behoefte heeft aan jongerenwerk. Voor Haarlem komt dat neer op zo'n 1.800 jongeren.

Naast een vraag van de jongeren zelf kan er ook vraag zijn naar actieve vrije tijdsbesteding vanuit de buurt met het oog op het verminderen en voorkomen van overlast. Een deel van de Haarlemse buurten heeft hier behoefte aan. Het jongerenwerk stimuleert jongeren in hun ontwikkeling tot zelfredzame burgers. De uitgangspunten zijn te werken aan de talentontwikkeling van jongeren en ze, waar nodig, toe te leiden naar scholing en werk. We geven inhoud aan onze doelstelling door middel van drie werkvormen die vaak met elkaar verweven zijn: ambulante jongerenwerk, locatiegebonden jongerenwerk en meidenwerk.

De ambulante jongerenwerkers leggen en houden contact met jongeren die rond hangen in de buitenruimte en/of op ontmoetingsplekken. Ze brengen in kaart wat de kwetsbare en overlastgevendende plekken zijn in onze werkgebieden. Door intensief persoonlijk contact kunnen jongerenwerkers de jongeren goed volgen en hierdoor beter helpen en doorverwijzen. Gegevens over de situatie thuis, op school, met vrienden of vriendinnen worden bijgehouden in een volgsysteem. In de jongerencentra wordt een fysiek en sociaal veilige plek geboden aan de jeugd. Binnen deze veilige omgeving wordt in al onze jongerencentra gemiddeld 2 dagdelen per week recreatieve activiteiten aangeboden. Daarnaast wordt ingespeeld op relevant maatschappelijke onderwerpen d.m.v. voorlichtingen, workshops en cursussen. Daarbij worden ook workshops, clinics en/of cursussen op het gebied van kunst en cultuur, sport en creativiteit aangeboden of samen met de jongeren georganiseerd. Op dit moment biedt Dock op de volgende plekken locatiegebonden jongerenwerk: De Zuidparker, de Fjord, "Chillzz" en "Girlzz Only" in Meerwijkcentrum. Daarnaast worden vrijwilligers begeleid die

Jeugdsociëteit Radar openstellen. Jongerencentrum Prisma opent tegen het eind van 2010 weer haar deuren.

DOCK organiseert voor meiden met name kleinschalige activiteiten en inloop. We zetten specifiek in op deze doelgroep, omdat in het reguliere jongerenwerk meiden vaak ondervertegenwoordigd zijn. Jongens zijn meestal beter in staat om aandacht te vragen. Ook zien we dat meiden andere interesses hebben dan jongens. Activiteiten die worden georganiseerd zijn bijvoorbeeld kookworkshops over gezonde voeding.

7. Opvoedingsondersteuning

Om opvoedingsondersteuning te bieden biedt Dock stadsbreed de Stapprogramma's aan en exploiteren wij een speel-o-theek. Hierbij richten wij ons op ouders en hun kinderen. De opvoedingsondersteuning is bedoeld om ouders en kinderen van 0 tot 6 jaar die zich in een achterstandssituatie bevinden, goed toegerust door te laten stromen naar voorschoolse voorzieningen en groep 3. Dit gebeurt door de kwaliteit van de interactie tussen moeder en kind te verbeteren. De programma's worden buiten het prestatieplan gefinancierd (VVE gelden). DOCK benoemt deze dienst echter wel expliciet in dit prestatieplan, omdat de opvoedingsondersteuning een nauwe samenwerking en integrale werkwijze heeft ontwikkeld met de moedercentra en het kinderwerk. Methodisch wordt er één lijn aangehouden. De methodieken die bij de Stapprogramma's wordt gehanteerd (zoals Triple P), sluiten daardoor goed aan op de methodiek van het kinderwerk (COOL principe) en de moedercentra (zoals Competentiebalans). Het maatschappelijk rendement van zowel de opvoedingsondersteuning, als de moedercentra, is groter vanwege de integrale werkwijze tussen deze disciplines.

7.1 Opstapprogramma's

Het doel van de OpStapprogramma's is om ouders en kinderen van 0 tot 6 jaar die zich in een achterstandssituatie bevinden, goed toegerust door laten stromen naar voorschoolse voorzieningen en groep drie. Opstap is een intensieve werkwijze. De opstapprogramma's sluiten naadloos aan op de opvoedondersteuningsactiviteiten ook van andere welzijnsorganisaties. Vanuit de stapprogramma's wordt onder andere samengewerkt met de moedercentra, de Wijkcontactvrouwen, het CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin), scholen, zelforganisaties en home-start. De samenwerking bestaat met name uit het gezamenlijk organiseren van thema's los van de thema's die bij het stapprogramma horen. Het totaalaanbod van deze twee diensten in het bijzonder, zorgt voor een hoog bereik en efficiënte aanpak. De inzet van DOCK:

- Onderwijskansen van kinderen in de leeftijd van 1-2 jaar die zich in een achterstandssituatie bevinden bevorderen, door de kwaliteit van de interactie tussen moeder en kind te verbeteren. Dit doet Dock door het aanbieden van Instapje (1 en 2 jarigen). Hiermee wordt beoogd dat de kinderen zich beter hebben ontwikkeld en ouders beter toegerust zijn in de opvoeding van- en interactie met hun kind.
- Gedurende het tweejarig gezinsprogramma Opstapje zijn kinderen van 2 tot 4 jaar met laagopgeleide ouders (spelenderwijs) voorbereid op groep 1 van de basisschool, waarbij tegelijkertijd de interactie tussen moeder en kind is bevorderd.

Gedurende het tweejarige gezinsgericht stimuleringsprogramma Opstap zijn kinderen van 4 tot 6 jaar met laagopgeleide moeders voorbereid op groep drie. DOCK zet zich in 2011 in om naast kwetsbare allochtone gezinnen, ook kwetsbare autochtone gezinnen te bereiken. De stapprogramma's worden hoofdzakelijk gefinancierd uit VVE gelden (Vroeg en Voorschoolse Educatie).

7.2 Speel-o-theek

Dock heeft een Speel-o-theek die in combinatie met de opvoedingsondersteuning, moedercentra en de speeltuin de Zuidparker tot een leerzame speelvoorziening is ontwikkeld. Tot halverwege 2010 bevond deze

voorziening zich in Wijkcentrum het Broederhuis. Hier kwamen echter maar weinig kinderen en ouders op af. De voorziening is nu verplaatst naar de Zuidparker, en is daarmee een integraal onderdeel geworden van het totaalaanbod gericht op opvoeding, het werken aan cognitieve en speelvaardigheden en ouderbetrokkenheid. De andere speel-o-theek is momenteel gevestigd in moedercentrum Noor in Haarlem Noord. Deze vervangt de oude vestiging in wijkcentrum de Fjord.

7.3 Moedercentra

DOCK verzorgt drie druk bezochte moedercentra, waar activiteiten georganiseerd worden voor en door vrouwen, zoals computerles, creatieve workshops, sportles en kookinloop. Het gaat om de mallemolen in Meerwijk centrum, Noor in Noord (Gen. Spoorlaan) en de Zuidparker in Parkwijk. De Sleutel in Europawijk een bescheiden locatie die gebruikt wordt al laagdrempelige inloop voor vrouwen uit Europawijk met als doel hen door te geleiden naar Meerwijk.

De moedercentra bieden een ontmoetingsplaats voor vrouwen in de wijk waar, vanuit het stimuleren van de eigen kracht van de vrouwen, wordt gewerkt aan zelfontplooiing, opvoedingsvaardigheden en arbeids- en maatschappelijke deelname. De moedercentra werken vanuit de groeiprincipes van de vijf pijlers van het moedercentrum-concept. Vanuit dit principe werken alle moedercentra in Nederland:

- Zelforganisatie en zelfbeheer: Vrouwen zijn actief betrokken bij het programma en dragen medeverantwoordelijkheid voor de sfeer.
- Open aanbod: De vrouwen nemen zelf het initiatief activiteiten te bedenken, te ontwikkelen en uit te voeren. Vrouwen worden aangesproken op hun talenten en vaardigheden. Dat geeft zelfvertrouwen.
- Werk wordt betaald. Vrouwen die vaste taken op zich nemen, worden gewaardeerd en ontvangen een beloning. In ruil mogen vrouwen gebruik maken van faciliteiten als deskundigheidsbevordering. Er wordt dus niet altijd betaald in geld.
- Kinderen horen erbij. Er is opvang voor de kinderen, zodat de moeders

zich helemaal op hun zelfontplooiing kunnen richten.

- We werken aan een groeipad. Een belangrijk onderdeel van de doelstelling is vrouwen te motiveren tot zelfontplooiing, zodat ze beter toegerust kunnen uitstromen in de samenleving.

Het moedercentrum is een kweekvijver waar vrouwen oefenen om volwaardig mee te doen aan de samenleving. Naast het bieden van een veilige plek waarin de vrouwen zich kunnen ontwikkelen, heeft DOCK het concept meer dan voorheen toegespitst op uitstroming. DOCK maakt hierbij gebruik van individuele begeleidings- en coachings gesprekken (waaronder ook intervisie) en de “competentiebalans”. Via deze methodiek worden vrijwilligers met een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) bewust gemaakt van hun kwaliteiten en hun competenties en maken ze een plan om zich hierop te ontwikkelen. Daarnaast organiseren de moedercentra themadagen op het gebied van opvoeding en gezondheid en wordt er een activiteitenprogramma aangeboden dat per locatie verschilt. Bij verschillende wijkactiviteiten worden vrouwen van het moedercentrum ook betrokken.

7.4 Vadercentrum

Mannen krijgen en nemen steeds vader een belangrijkere rol in de opvoeding. Deze ontwikkeling zorgt voor een toename aan vragen van mannen rond opvoeden. Op basis van deze vraag opent DOCK eind 2010 een vadercentrum. Het cursus- en activiteitenaanbod is speciaal gericht op mannen. In 2011 wordt dit aanbod verder uitgebreid. De belangrijke elementen waar het vadercentrum zich op richt zijn:

- Opvoedingsondersteuning: coachend vaderschap
- Emancipatie
- Maatschappelijke vraagstukken
- Verbetering van competenties (competentiebalans)
- Oriëntatie op werk en scholing.

8. Ouderenwerk

Het ouderenwerk werkt aan participatie, het voorkomen of tegen gaan van isolement en vereenzaming, ondersteuning van kwetsbare ouderen en het voorkomen dat ouderen kwetsbaar worden. Doel hierbij is dat ouderen zo lang mogelijk mee kunnen doen in de samenleving en daarbij met hun hulpvraag de weg weten te vinden bij de juiste instantie. DOCK coördineert de huisbezoeken bij ouderen die vrijwilligers afleggen en biedt diverse vormen van dienstverlening aan, zoals huiskamers en eettafels.

In de aanpak gebruiken we een groeimodel van informeren langs betrekken naar activeren. Voor het informeren gebruiken we diverse media en collega organisaties. Denk hierbij aan de seniorenpagina van het Haarlems weekblad.

Omdat de formatie van het ouderenwerk klein is en er overlappingen zijn met andere disciplines, wordt er zoveel mogelijk samengewerkt met andere disciplines van DOCK. Zo organiseert het ouderenwerk in samenwerking met het cursusbureau een activiteitenaanbod waar ouderen zich op kunnen geven voor onder andere taalcursussen, yoga, sport en spel. Een ander voorbeeld is Haarlem Noord. Hier is samen met het kinderwerk, jongerenwerk en opbouwwerk een aantal intergenerationele (oud-jong) activiteiten opgezet. Bij de beschrijving van de activiteiteninzet per wijk is dit verder te lezen.

Binnen het ouderenwerk wordt veel gewerkt met vrijwilligers ze zijn onmisbaar. In het ouderenwerk (inclusief de activiteiten die door het cursusbureau worden aangeboden) zijn zo’n 100 vrijwilligers één of meerdere malen per week actief. Het is één van de manieren om sociaal isolement tegen te gaan en ontmoeting te bevorderen. Bijna alle vrijwilligers in het ouderenwerk zijn boven de 55 jaar, een groot deel daarvan is boven de 65. Voor hen is het doen van vrijwilligerswerk een zinvolle vrijetijdsbesteding waarin ontmoeting met anderen een belangrijk onderdeel is.

9. Diversiteit

Onze diversiteitsaanpak focust in 2011 op het ondersteunen van sleutelfiguren in allochtone gemeenschappen, zodat de achterban gericht ondersteunt wordt voor deelname aan inburgerings- en opvoedingsondersteunende activiteiten. Het doel van het diversiteitsbeleid is tweeledig:

1. Zelforganisaties worden zo ondersteund dat ze op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving en met hun programma's actief meewerken aan de integratie van hun eigen groep en een goede verstandhouding tussen verschillende bevolkingsgroepen.
2. De consulent diversiteit adviseert (semi)professionele organisaties zodanig dat zij in hun aanbod en beleid goed vorm en inhoud kunnen geven aan diversiteit.

Om deze doelen te bereiken bieden we:

- Een Helpdesk voor professionele instellingen die werken aan diversiteit. Er wordt advies en informatie gegeven. Vanuit een samenwerkingsverband met de KvK en belastingdienst, kunnen ondernemers voorlichting krijgen over relevante onderwerpen rondom ondernemerschap. Zoals Sint Jacob, waar ons advies leide tot het opzetten van cursussen voor allochtone ouderen.
- Advies en ondersteuning geven aan zelforganisaties. Zo worden o.a. vrijwillige zelforganisaties en het migrantenplatform projectmatig ondersteund worden bij het opzetten van hun projecten. Ook bewoners die zich willen organiseren worden ondersteund. Een groep Marokkaanse mannen in Haarlem Oost is met deze ondersteuning dit jaar een stichting begonnen. Tegelijkertijd zijn er bruggen geslagen tussen de initiatieven en organisaties in de wijk. Na de opstartfase draagt de consulent de eventuele begeleiding over aan het opbouwwerk. Een aantal voorbeelden hierin zijn: het helpen van fondswerving (kinderkunstacademie Boerhaavewijk o.a.), bestuur van zelforganisaties bij reorganisaties, en het helpen bij het contact leggen met de achterban.
- Organiseren van trainingen en deskundigheidsbevordering. Afhankelijk van de signalen worden er aansluitende trainingen georganiseerd voor meerdere

organisaties op één moment. Hierdoor wordt gewerkt aan de kennis en vaardigheden van deelnemers en hun organisaties. Ook vindt er tijdens de trainingen ontmoeting en kruisbestuiving plaats tussen verschillende organisaties. Zo worden er trainingen gegeven aan vrijwilligers van zelforganisaties en wijkraden.

- Ondersteunen en coördineren van de organisatiegroep '50 jaar Turken in Haarlem' bij het opstellen van een plan van aanpak voor het evenement in 2012.

Een deel van deze diensten zetten we in bij wijkgebonden initiatieven met raakvlakken met zelforganisaties en/of diversiteit. Een voorbeeld is de implementatie van het project de Haven in de Boerhaavewijk.